

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.226/2025/60.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2026. március 11. napján és 2026. március 13. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2026. március 23. napján kihirdette a következő

ÍTÉLETET

A hivatali vesztegetés elfogadása büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2025. január 30. napján kihirdetett 98.B.272/2021/149. számú ítéletét Terhelt1 I. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

Terhelt1 I. r. vádlottat végleges hatályú kormánytisztviselői és köztisztviselői foglalkozások gyakorlásától eltiltásra is ítéli.

Az e vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés egynapi tételének összegét 4000 (négyezer) Ft-ra, és így a pénzbüntetés összegét 1 600 000 (egymillió-hatszáz ezer) Ft-ra mérsékli.

A Terhelt3 III. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést 2 (két) évre enyhíti, és annak végrehajtását – a közügyektől eltiltás egyidejű mellőzésével – 5 (öt) évi próbaidőre felfüggeszti, egyúttal e vádlottat 5 (öt) évi kormánytisztviselői és köztisztviselői foglalkozások gyakorlásától eltiltására is ítéli.

A III. r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés egynapi tételének összegét 4000 (négyezer) Ft-ra, és így a pénzbüntetés összegét 1 200 000 (egymillió-kétszáz ezer) Ft-ra mérsékli.

A Terhelt4 IV. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést – a közügyektől eltiltás egyidejű mellőzésével – 5 (öt) évi próbaidőre felfüggeszti, a pénzbüntetés egynapi tételének összegét 5000 (ötezer) Ft-ra, és így a pénzbüntetés összegét 1 500 000 (egymillió-ötszáz ezer) Ft-ra mérsékli.

A Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlott feltételes szabadságra bocsáthatóságának legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezés a szabadságvesztés végrehajtása elrendelése esetére irányadó.

Az adathordozó lefoglalását – az annak további kezelésére vonatkozó rendelkezés érintetlenül hagyása mellett – megszünteti.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet valamennyi vádlott vonatkozásában helybenhagyja azzal, hogy

- Terhelt1 I. r. vádlott állandó lakcíme cím46 személyazonosító okmány száma: okmányszám4;
- Terhelt3 III. r. vádlott születési helye születési város állandó lakcíme Cím5, tartózkodási helye cím47., személyazonosító okmány száma: okmányszám5
- Terhelt4 IV. r. vádlott tartózkodási helye: cím48, személyazonosító okmány száma: okmányszám6

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2025. január 30. napján kihirdetett 98.B.272/2021/149. számú ítéletével

- Terhelt1 I. r. vádlottat hivatali vesztegetés elfogadásának büntette [Btk. 294. § (1) és (2) bekezdés, (3) bekezdés *a)* pont *ac)* alpont], társtettesként elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntette [Btk. 294. § (1) és (2) bekezdés, (3) bekezdés *a)* pont *ac)* alpont] és közokirat-hamisítás büntette [Btk. 343. § (1) bekezdés *c)* pont] miatt 6 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 7 év közügyektől eltiltásra és 3 200 000 Ft pénzbüntetésre,
- Terhelt2 II. r. vádlottat hivatali vesztegetés büntette [Btk. 293. § (1) bekezdés, (2) bekezdés 3. fordulat] miatt 2 év – végrehajtásában 5 évi próbaidőre felfüggesztett – börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre,
- Terhelt3 III. r. vádlottat társtettesként elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntette [Btk. 294. § (1) és (2) bekezdés, (3) bekezdés *a)* pont *ac)* alpont] miatt 2 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 2 400 000 Ft pénzbüntetésre,
- Terhelt4 IV. r. vádlottat hivatali vesztegetés büntette [Btk. 293. § (1) bekezdés, (2) bekezdés 3. fordulat] miatt 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 3 000 000 Ft pénzbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

[2] Az elsőfokú bíróság a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját valamennyi vádlott esetében a szabadságvesztés kétharmadában határozta meg. A szabadságvesztés büntetésbe beszámította az I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban és ingatlan elhagyását tiltó bűnügyi felügyeletben, illetve a II. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt. Vagyonelkobzást rendelt el a egyéb érdekelt³-nek a egyéb érdekelt¹-ben fennálló 10%-os üzletrésének felére, azaz 5%-os üzletrészhányadra. A egyéb érdekelt¹ és a egyéb érdekelt³. jogi személyekkel szemben büntetőjogi intézkedés alkalmazására irányuló indítványt elutasította, rendelkezett továbbá a bűnjelről és a bűnügyi költségről is.

[3] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész az I., III. és IV. r. vádlottak terhére, a kiszabott büntetések súlyosítása, illetve a egyéb érdekelt¹ és a egyéb érdekelt³. terhére a jogi személlyel szembeni intézkedés mellőzése miatt, velük szemben pénzbírság kiszabása érdekében jelentett be joghatályos fellebbezést. A vádlottak és védőik teljeskörű fellebbezést jelentettek be az ítélet ellen, a egyéb érdekelt¹ és a egyéb érdekelt³. jogi képviselői tudomásul vették az ítéletet.

[4] Az ügyész fellebbezésében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Btk. azon rendelkezését, amely szerint a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. Terhelt¹ I. r. vádlott vonatkozásában megállapította a súlyosító körülmények számbeli fölényét, nagyobb nyomatékát, a bűnösség magasabb fokát, a szabadságvesztés tartamát mégis a középértéktől jelentősen lefelé eltérve állapította meg. Az elsőfokú bíróság törvényellenesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy Terhelt³ III. r. vádlott esetén alkalmazható az enyhítő szakasz, ugyanis arra akkor van lehetőség, ha a büntetési tétel legkisebb mértéke túl szigorú, azonban a súlyosító körülmények számára és nyomatékára figyelemmel e feltétel nem állapítható meg, kizárólag a büntetési tételkeret középértékétől lefelé történő eltérés lehet indokolt. Terhelt⁴ IV. r. vádlott vonatkozásában a lényegében azonos nyomatékkal értékelhető büntetést befolyásoló körülmények ellenére a szabadságvesztés tartamát az irányadó középértéktől nagyobb mértékben lefelé eltérően állapította meg.

[5] A jogi személyekkel szembeni intézkedésekkel kapcsolatban az ügyész kifejtette, hogy a törvényszék azt helytállóan fejtette ki, hogy a hivatali vesztegetés az előny ígéretével befejezetté vált, azonban figyelmen kívül hagyta, hogy több elkövetési magatartás halmozódása esetén az utolsó elkövetési magatartással válik a bűncselekmény befejezetté, tehát a bűncselekmény ezen időpontban minősül elkövetettnek, így a bűncselekmény elkövetését is ettől az időponttól kell számítani.

[6] Az ügyész hivatkozott a BH2024. 30. számon közzétett eseti döntésre azzal, hogy annak [39] bekezdése szerint az egymástól elkülönülően, egymást követően megvalósuló azonos tényálláson belüli elkövetési magatartások esetén sem kizárt a társtettesi elkövetés megállapítása, még ha az egyik hivatalos személy általi jogtalan előny kérésével a cselekmény befejezett, míg a másik hivatalos személy ezt észelve, a befejezett bűncselekményt követően elfogadja a jogtalan előnyt. Felhívta továbbá a BH2002. 467.

számon közzétett eseti döntést, amiből levonta azt a következtetést, hogy a bűncselekmény befejezése a bűncselekmény elkövetésének időpontját jelöli, amely természetes egység esetén az az időpont, amikor az utolsó elkövetési magatartást kifejtik, függetlenül attól, hogy a cselekmény az első elkövetési magatartással is befejezetté válik, ha később további elkövetési magatartás kifejtésére nem kerül sor.

[7] Hivatkozott az ügyész a BH2007. 402. számon közzétett eseti döntésre is: akárcsak a befolyással üzérkedés törvényi tényállása, az ún. aktív és passzív hivatali vesztegetés törvényi tényállása is több elkövetési magatartást tartalmaz, és egységes a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy ilyenkor a bűncselekmény bármelyik elkövetési tevékenység megvalósulásával befejezetté válik, ha azonban ugyanazon ügyben az elkövető és az előnyt nyújtó között a kapcsolat folyamatos és a törvényben meghatározott elkövetési tevékenység akként ismétlődik, hogy újabb összegek kérése, elfogadása, vagy részösszegek átadása, illetve a korábban már kért összeg későbbi elfogadása történik, akkor a cselekményt az elévülés szempontjából az utolsó elkövetési magatartás tanúsításának időpontjában kell befejezettnek tekinteni.

[8] Megjegyezte, hogy a hivatali vesztegetések esetén a jogtalan előny ígéretével és az ígéret elfogadásával a bűncselekmény befejezett, míg az ezt követően az ígért és elfogadott jogtalan előny tényleges adásával és a jogtalan előny tényleges elfogadásával a cselekmény „inkább a bevégeztség képét mutatja”. Ezért nincs jelentősége annak az ügyész álláspontja szerint, hogy a jogtalan előny ígéretét és a jogtalan előny ígéretének elfogadását követően került sor a jogi személyek felhasználására, mivel a bűncselekmény elkövetésének időpontja a jogtalan előny tényleges adása és annak elfogadása, tehát az I. r. vádlottnak ígért üzlet rész bejegyzése volt. Erre figyelemmel közömbös, hogy a jogtalan előnynek az ígérese és a jogtalan előny kérése, jogtalan előny ígérete elfogadásának pillanatában nem létezett az adott cég, mint ahogy annak sem, hogy egyéb érdekelt² ezt követően vásárolta meg az üzlet részt, mivel maga a jogtalan előny tényleges adása és annak elfogadása, tehát a vesztegetések elkövetési magatartásai tették az aktív és a passzív vesztegetést véglegesen befejezetté (bevégezetté).

[9] A fentiekből azt a következtetést vonta le az ügyész, hogy a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény (továbbiakban: Jszbt.) 2. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek teljesültek, így az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a jogi személyekkel szemben az indítványozott intézkedések kiszabása indokolt. Ehhez kapcsolódóan szükséges a bünygyi költségre vonatkozó elsőbírői rendelkezés korrekciója is.

[10] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a 2025. július 21. napján kelt BF.142/2025/9. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak.

[11] Az ügyészség előadta, hogy a Fővárosi Törvényszék eljárása döntően perrendszerű volt, hatályon kívül helyezésre okot adó abszolút, illetve relatív eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság nem vétett. Ugyanakkor a bíróság annyiban megsértette az eljárási szabályokat, hogy a Jszbt. szerinti ügyészi indítvánnyal érintett jogi személyek érdekében eljáró ügyvédek előkészítő ülésre történő idézését elmulasztotta, és a jogi személyek törvényes képviselőit a törvényszék sem az előkészítő ülésről, sem a tárgyalásokról nem értesítette.

[12] Ezen eljárási szabálysértések ugyanakkor a jogi személyek tekintetében sem eredményezhetik az ítélet hatályon kívül helyezését. A büntetőeljárás befejezésére az előkészítő ülésen a jogi személyek vonatkozásában sem került sor, márpedig az ítélkezési gyakorlat szerint amennyiben a bíróság ügydöntő határozata nem előkészítő ülésen tett beismert nyilatkozat elfogadásán, hanem tárgyaláson felvett bizonyítás eredményén alapul, az előkészítő ülésen vétett – akár abszolút – eljárási szabályszegés sem szolgálhat hatályon kívül helyezés alapjául. A törvényes képviselő tárgyalási jelenléte csupán lehetőség, nem kötelező, valamint tárgyalási szakban a egyéb érdekelt¹ és egyéb érdekelt³ érdekében a jogi képviselők minden eljárási cselekményen részt vettek, a jogi személlyel szembeni ügyészi indítvány ellenében kifejtették jogi álláspontjukat és az ítélet kapcsán jogorvoslati jogait is gyakorolhatták, így tehát a Jszbt. szerinti indítvánnyal érintett jogi személy képviselete az eljárásban biztosított volt.

[13] A bizonyítás törvényessége kapcsán kifejtette, hogy a törvényszék helytálló érvekkel vezette le, hogy Terhelt² II. r. vádlottat érintően a lehallgatási anyag csupán 2020. szeptember 16. napjától használható fel törvényes bizonyítékként. Részletesen bemutatta, hogy az I. r. vádlott tekintetében a leplezett eszközök használata eredménye mely perrendi szabályok alapján használható fel, és miért nem alapos az a védelmi kifogás, amely szerint az ügyészség szelektíven válogatta a lehallgatási anyagot. Az ügyészség álláspontja szerint a kihallgatások törvényességét érintő védői kifogások sem alaposak, e körben utalt az elsőfokú ítélet helyes jogi okfejtésére.

[14] Az ügyészség álláspontja szerint a törvényszék tényállástisztázási kötelezettségének kimerítően eleget tett, a tényállás mentes a megalapozatlansági okoktól, az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének széleskörűen, magas színvonalon tett eleget. Az általa megállapított tényállásból okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, a vádlottak terhén megállapított bűncselekmények jogi minősítése az anyagi jogi szabályoknak maradéktalanul megfelel. A védelem érvelésével szemben a vezető beosztású hivatalos személyként történő elkövetést a törvényszék helyesen róta Terhelt³ III. r. vádlott terhére, a III. r. vádlott ugyanis az elkövetéskor az minisztérium osztályának vezetője volt, és jogszabályban meghatározott szakmai vezetőként vezető beosztású hivatalos személynek minősül.

[15] A büntetékiszabás tekintetében az ügyészség azt adta elő, hogy a releváns körülményeket a törvényszék hiányosan tárta fel, és azokat nem a valós súlyuknak megfelelően értékelte, így az ügyészi fellebbezéssel érintett vádlottakkal szemben eltúlzottan enyhe joghátrányt szabott ki. Kiemelte, hogy a felsőbbírási gyakorlat alapján köztudomású, hogy a korrupciós bűncselekmények a főváros területén elszaporodtak, e körülményt szintén a vádlottak terhére kell értékelni. Az I. r. vádlott esetében további súlyosító körülmény, hogy cselekményét felsővezetőként követte el, míg mind nála, mind a III. r. vádlott esetében további súlyosító körülmény, hogy az elkövetés módjára figyelemmel cselekményük alkalmas volt arra, hogy általánosságban a vezetői tekintélyt és a vezetőkbe vetett bizalmat csorbítsa. Utalt arra a bírói gyakorlatra, amely szerint hivatalos személlyel

szemben korrupciós bűncselekmény miatt általában nem indokolt a büntetés enyhítő szakasz alkalmazásával történő kiszabása, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése, az előzetes mentesítés alkalmazása, és a korrupciós bűncselekmények esetén a törvény szigorát kell alkalmazni.

[16] Terhelt1 I. rendű vádlott tekintetében a törvényszék maga állapította meg, hogy a súlyosító körülmények számbeli fölényben vannak és nagyobb a nyomatékuk is, ehhez képest a középértéktől a vádlott javára jelentősen eltért a büntetéskiszabás során. A büntetés kiszabása során fokozott nyomatékot kell kapnia annak, hogy I. r. vádlott magas hivatali beosztásában többszörös bűnhalmazatot képező, kiemelkedő tárgyi súlyú korrupciós bűncselekményeket valósított meg részben társtettesként, ami a személyében rejlő fokozottabb társadalomra veszélyességet mutatja. A Terhelt3 III. r. vádlottal szemben az enyhítő szakasz szinte teljes kimerítésével kiszabott szabadságvesztés nem tekinthető megalapozottnak. Terhelt4 IV. r. vádlott tekintetében a bűnösségi körülmények jórészt kiegyenlítik egymást, így a bíróság őt érintően is alaptalanul tért el rá kedvező mértékben a törvény szerint irányadó középértéktől. A Terhelt2 II. r. vádlottal szemben kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés büntetés tetтарыanosnak tekinthető, így a büntetés lényeges enyhítésére törvényes alap – az ügyészség álláspontja szerint – nincs. A törvényszék helytálló érvek mentén mellőzte II. r. vádlott előzetes mentesítését: a jelentős tárgyi súlyú korrupciós bűncselekményt haszonszerzés céljából elkövető, büntetőjogi felelősségét el nem ismerő vádlott vonatkozásában semmilyen olyan, különös méltánylást érdemlő körülmény nem mutatható fel, ami őt az előzetes mentesítésre érdemessé tenné.

[17] Az ügyészség kifejtette, hogy tévedett a törvényszék akkor, amikor a egyéb érdekelt1 és egyéb érdekelt3. jogi személyek vonatkozásában előterjesztett, pénzbírság kiszabására irányuló indítvány alapján az intézkedés alkalmazását mellőzte. E körben az ügyészség visszautalt az ügyészi fellebbezésben kifejtettekre. Az elsőfokú ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezései meglátása szerint törvényesek azzal, hogy a jogi személyekkel szembeni pénzbírság kiszabása esetén azon bűnügyi költséget, amely annak folytán merült fel, hogy az eljárás során a jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedés szükségességét kellett vizsgálni, a jogi személyeknek kell viselnie.

[18] Mindezek alapján az ügyészség arra tett indítványt, hogy a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét változtassa meg, és a Terhelt1 I. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát emelje fel, Terhelt1 I. r. és Terhelt3 III. r. vádlottakat határozott ideig tiltsa el a kormányzati tisztviselői és a közszolgálati tisztviselői foglalkozások gyakorlásától, a egyéb érdekelt1 és egyéb érdekelt3. jogi személyekkel szemben szabjon ki pénzbírságot, a bűnügyi költséget érintő elsőbírói rendelkezést változtassa meg, egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[19] Terhelt1 I. r. vádlott védője írásos fellebbezésében előadta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást hiányosan folytatta le, a tényállást rendkívül hiányosan és tévesen állapította meg, a vádlottat korlátozta a védekezéshez való jogában, az indokolási

kötelezettségének nem, vagy csak részben tett eleget, az elsőfokú ítélet nem tartalmazza kellő részletezettséggel azt, hogy az eljárás bírósága miatt, illetve milyen jogszabályok mentén utasította el a védelem bizonyítási indítványait. Ez pedig azt eredményezte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete felülbírálatra alkalmatlan, és kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezésével, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításával küszöbölhető ki a jogsértés.

[20] A felderítetlenség tekintetében előadta, hogy a törvényszék azért nem hallgatta meg tanúként név és név18-t, mert álláspontja szerint elfogultak lettek volna és tőlük objektív vallomás nem volt várható. Ezen kijelentés – a védő álláspontja szerint – minden alapot nélkülöz és nem is lehet alapja a bizonyítási indítvány elutasításának, mert a bíróság saját maga győződik meg arról, hogy esetlegesen elfogult-e egy tanú vagy sem, továbbá ugyanezen tanúkat az I. r. vádlott ellen folyamatban lévő másik ügyben a Székesfehérvári Törvényszék aggálytalanul meghallgatta. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványok elutasításával a védelem álláspontja szerint figyelmen kívül hagyta a közvetlenség elvét, és korlátozta a vádlottak védekezési jogát. Ennek a hiányosságnak a pótlása kizárólag az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításával orvosolható, figyelemmel arra, hogy a tárgyalás részévé nem tett bizonyítékok az ítéleti tényállás megállapításához elengedhetetlenek.

[21] Az indokolási kötelezettség megsértését abban látta a védő, hogy az elsőfokú eljárás során a titkos adatszerzés eredményének a felhasználhatóságát ért kritikákkal az elsőfokú határozat szinte egyáltalán nem foglalkozik, nem indokolja, hogy az miért használható fel. A védő hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárásban bemutatta, hogy a lehallgatási anyag miért nem használható fel Terhelt1 I. r. vádlott vonatkozásában. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság ítéletében összefoglalóan rögzítette, hogy a leplezett eszközök alkalmazásának eredménye I. r. vádlott 1. tényállási pontban megállapított cselekvőségére teljes egészében felhasználható. A védő két okból tartotta törvénysértőnek a lehallgatási anyag értékelését: 1) nincs érvényes bírói engedély Terhelt1 vonatkozásában a 2020. október 23. előtt keletkezett adatokra, 2) a lehallgatási anyag szelektív. E körben a védő megismételte az elsőfokú eljárásban már többször kifejtett jogi érveit, majd levonta azt a következtetést, hogy ez az indokolási kötelezettség olyan megsértését eredményezte, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kell eredményezze.

[22] Szintén az indokolás hiányosságaként utalt a védő arra, hogy az elsőfokú ítélet a bizonyítékok érdemi értékelését csak részben tartalmazza, az ítélet indokolásának túlnyomó része nem más, mint az eljárás eseményeinek leírása és a bizonyítékok tartalmi ismertetése, anélkül azonban, hogy az utóbbiakkal kapcsolatos érdemi értékelő tevékenységet, összevetést elvégezné. Ez teljesen egyensúlytalan és az egyéb bizonyítékok indokolatlan mellőzését jelenti, ami nem felel meg az eljárási törvényben rögzített követelményeknek.

[23] A védő az elsőfokú ítélet megalapozottsága körében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, ezen kívül a megállapított tényállás több ponton ellentétes az ügyiratok tartalmával, továbbá a tényállás részben felderítetlen, annak levezetését ugyanis nem tartalmazza, hogy az egyes ügyletek

nyomán felmerülő vagyoni hátrány pontosan mikor és főként mivel oksági kapcsolatban állt elő. A védői fellebbezés részletesen levezette az elsőfokú ítéletben rögzített tényállás hiányosságait, az iratellenes és helytelen logikai következtetés eredményeként rögzített tényeket, és ezekhez kapcsolódóan számba vette a – véleménye szerint – valóságnak megfelelő tényeket. E körben a védő az elsőfokú eljárásban kifejtett érveivel lényegében egyező tartalommal elemezte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, illetve a bizonyítás általa feltárt hiányosságait.

[24] A jogi minősítés tekintetében a védő álláspontja az volt, hogy a Btk. 294. § (1) bekezdésébe ütköző hivatali vesztegetés elfogadása bűncselekményének alapvető tényállási elemei hiányoznak: az állítólagos előny és a vádlott hivatalos személyként működése közötti kapcsolat nem áll fenn, amire tekintettel megállapítható, hogy az I. r. vádlott terhére rótt cselekvőség egyik Btk.-ban szabályozott törvényi tényállásnak sem feleltethető meg.

[25] A büntetéskiszabás körében a védő előadta, hogy az enyhítő körülmények közül kiemelendő a nagyfokú időmúlás, amit a törvényszék nem kellő súllyal értékelt, és hangsúlyozta, hogy a büntetlen előélet is komoly súllyal írandó az I. r. vádlott javára. Kifejtette, hogy az I. r. vádlott a szakmájában elismert szaktekintély, szakmai és tudományos munkássága, továbbá karitatív tevékenysége irigylésre méltó, az elsőfokon eljáró bíróság ennek ellenére nem értékelte enyhítő körülményént tartósan és kiemelkedően végzett munkáját, valamint a köz javára ellenszolgáltatás nélkül végzett tevékenységét sem. Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet nem konkretizálja, hogy a vádlottak társadalomra veszélyessége milyen tények alapján lenne megállapítható. A védő álláspontja szerint az I. r. vádlott társadalomra veszélyességét semmilyen körülmény nem támasztja alá, különös tekintettel arra, hogy semmilyen hivatali beosztást nem tölt be. Mindezek alapján a védő arra az álláspontra helyezkedett, hogy egy végrehajtásában hosszabb időre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés sokkal jobban szolgálná a büntetési célokat.

[26] Mindezek alapján Terhelt1 I. r. vádlott védője elsődlegesen arra tett indítványt, hogy az ítéltábla a Be. 609. § (2) bekezdés *d)* pontja alapján a fellebbezéssel támadott elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és utasítsa a Fővárosi Törvényszéket új eljárás lefolytatására, másodlagos indítványa az elsőfokú ítélet megváltoztatására és az I. r. vádlott felmentésére irányult, harmadlagoson indítványozta a Terhelt1 I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés jelentősen enyhítését.

[27] Terhelt2 II. r. vádlott védője írásban benyújtott fellebbezését arra alapította, hogy az elsőfokú ítélet több lényeges kérdésben ellentmond a rendelkezésre álló bizonyítékoknak, és a törvényszék elmulasztotta több lényeges tanú kihallgatását. Kifogásolta továbbá, hogy az ügyészség az elsőfokú eljárás során olyan lehallgatási anyagra hivatkozott, amelyről utóbb ő maga is belátta, hogy a II. r. vádlott vonatkozásában nem használható fel. Ezen túlmenően a védő az elsőfokú eljárásban tartott perbeszédével lényegében egyező tartalommal adta elő fellebbezése részletes indokait, azt annyival egészítette ki, hogy az elsőfokú ítélet egyes részeiről kijelentette, azokra nincs bizonyíték, és ezek kapcsán az I. r. és II. r. vádlottak védekezését ismételte meg. Hangsúlyozta továbbá a védő, hogy a II. r. vádlott mögötti

befektetői csoport a miniszterelnökhöz és közvetlen családjához kötődött, így nincs semmilyen realitása annak, hogy a II. r. vádlottnak Terhelt1 helyettes államtitkárt kellett megvesztegetnie céljai eléréséhez. Mindezek alapján a védő elsődleges indítványa a II. r. vádlott bűncselekmény hiányában történő felmentése, másodlagos indítványa a vádlott bizonyítottság hiányában történő felmentése volt, harmadlagos indítványként a büntetés enyhítését és szabadságvesztés helyett pénzbüntetés kiszabását, negyedleges indítványként pedig a II. r. vádlott előzetes mentesítését kérte.

[28] Terhelt3 III. r. vádlott védője írásban indokolt fellebbezését arra alapította, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor Terhelt3 III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki a vezető beosztású hivatalos személyként történő hivatali vesztegetés elkövetésében, emellett indokolatlanul súlyos mértékű büntetést szabott ki vele szemben. A védő álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, illetve a tényállás iratellenes és a rendelkező résszel ellentétes. A bíróság az indokolási kötelezettségének hiányosan tett eleget mind a bizonyítéktértékelési, mind a jogi indokolás tekintetében. Ugyanakkor az elsőfokú ítélet részleges megalapozatlanságát a másodfokú eljárásban kiküszöbölhetőnek látta.

[29] Az indokolási kötelezettség megsértése körében a védő elsősorban azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság adós maradt az minisztérium szervezeti és működési szabályzatáról szóló 10/2019. (XII. 30.) AM utasításban (továbbiakban: Szmsz.) foglalt releváns rendelkezések vizsgálatával és értékelésével, ebből következően nem ütköztette a vele több pontban ellentétes, a minisztérium osztályára vonatkozó ügyrend (továbbiakban: Ügyrend) előírásaival, ezek elmaradásának pedig nem adta indokát. Kivonatossan értékelte a név20 által 2020. február 14. napján kelt beosztási okirat módosításáról készült irat tartalmát, a III. rendű vádlott konkrét tevékenységét, feladatait nem nevesítette, nem adta kellő indokát, hogy vallomásának a jogi minősítést érintő részeit miért vetette el, emellett az osztály munkatársainak hivatalos személyi minőségének kérdésével a legkisebb mértékben sem foglalkozott. Az elsőfokú bíróság a Minisztérium Közbeszerzési és Beszerzési Szabályzatáról szóló 10/2017. (IX. 29.) FM utasítás azon rendelkezéseit sem értékelte, amely a beszerzési eljárás során irányadó feladatokat és jogköröket érinti.

[30] Az elsőfokú ítélet részleges megalapozatlansága körében előadta a védő, hogy az elsőfokú bíróság a tényállásban elmulasztott rögzíteni releváns tényeket, emiatt téves jogkövetkeztetéseket tett. Hiányoznak azok a tények, amelyek a vezető beosztású hivatalos személyként elkövetést megalapoznák, a törvényszék adós maradt az azt alátámasztó jogforrások, illetve tényleges feladat- és hatáskörök leírásával. A tényállás nem rögzíti, hogy a III. r. vádlottnak tulajdonított jóváhagyási, elbírálási és utasítási jogait milyen normatív utasítás tartalmazza. Azt sem közli a történeti tényállás, hogy a minisztérium osztálya a minisztériumon belül önálló szervezeti egységnek minősül és ezt mi támasztja alá. Nem derül ki, hogy a III. r. vádlott hivatalos személynek minősült-e, illetve nem tartalmaz olyan tényközlést sem, hogy ő több hivatalos személyt irányított.

[31] Iratellenes is a védő álláspontja szerint a tényállás azért, mert az ügyiratokból az állapítható meg, hogy a tényállásban szereplő utasítások nem a III. r. vádlottól származtak,

hanem Terhelt1 I. r. vádlottól. Az elsőfokú bíróság helytelenül használta az „utasítás” kifejezést, mivel a feladat kijelölése, az ügyelosztás a III. r. vádlott osztályvezetői feladatából adódott, azonban a tartalmi intézkedésre irányulóan a felettese, Terhelt1 helyettes államtitkár adott utasítást, melyet a III. r. vádlott csak közvetített. Az ítéleti tényállás azt a téves látszatot kelti, mintha a III. r. vádlottól származott volna az utasítás, holott ő nem rendelkezett az iratok alapján ilyen jogkörrel.

[32] A jogi minősítést azzal a kritikával illette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a Btk. 294. § (2) bekezdése szerinti minősített esetnek Terhelt3 III. r. vádlott cselekményét, ugyanis a vádlott a cselekmény elkövetésekor nem volt vezető beosztású hivatalos személy. A törvényszék vizsgálata a lefolytatott bizonyítási eljárás valamennyi releváns adatára nem terjedt ki, nem értékelt számos olyan okiratot és egyéb bizonyítási eszközt, amelyből aggálytalanul megállapítható lenne e minősített eset fennállása. A fentiek alátámasztására a védő részletesen elemezte a bizonyítás anyagát és általa már jelzett hiányosságait, érveit az elsőfokú eljárásban előadott észrevételeivel és védőbeszédével lényegében egyező tartalommal vázolta fel.

[33] Ennek lényege szerint jogszabály nem határozott meg Terhelt3 III. r. vádlott tekintetében vezetői beosztású pozíciót, a vádlott mint osztályvezető önálló szervezeti egysége(ke)t nem irányított, nem volt utasítási joga más hivatalos személyek felé. Ez az Szmsz.-ből vezethető le, ami felsorolja az önálló szervezeti egységet, illetve konkrétan kizárja abból az osztályt. Az ennek ellentmondó ügyrendi rendelkezést azért nem lehet elfogadni, mert az alacsonyabb szintű norma nem írhatja felül a magasabbat. Az osztályon rajta kívül dolgozó két személy egyike nem minisztériumi alkalmazottként járt el, hanem külsős tanácsadóként, és mint ilyen, kormányzati közszolgálati jogviszonnyal nem rendelkezett, ami hiányában hivatalos személynek nem minősült. A másik személy vonatkozásában az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárást nem folytatott, ezért nem bizonyított a hivatalos személy minősége. Mindemellett a vezető beosztású hivatalos személy minőség eldöntésénél nem csupán általánosságban, hanem a jogellenes cselekmény tanúsításával érintett konkrét ügy, feladat ellátása során is vezetői beosztású hivatalos személyt megillető jogokat kell gyakorolni. Terhelt3 III. r. vádlott a beszerzési eljárás egyik szakaszában sem gyakorolt döntési, utasítási vagy ellenőrzési, kiadmányozási jogokat. Mindezek alapján téves az elsőfokú bíróság jogi minősítése, így annak megváltoztatása indokolt a védő álláspontja szerint.

[34] A védő az – álláspontja szerint téves – jogi minősítéshez kapcsolódóan bizonyítási indítványt terjesztett elő, amiben kérte az minisztérium közigazgatási államtitkárának, név21-nak a 2026. január 19. napján kelt tájékoztatásának ismertetését. Ennek lényege szerint a 10/201. (XII.30.) AM utasítás 2. (2) bekezdés kifejezetten rögzíti, hogy az osztály nem minősül önálló szervezeti egységnek. Ennek megfelelően a minisztérium osztálya a megkeresésben érintett időszakban nem önálló szervezeti egységként működött, működése a felettes szervezeti egység struktúrájába illeszkedett. Az osztályvezetőt a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Kit) 3. § (8) bekezdése az érintett időszakban is a szakmai vezetők körébe sorolja, amely munkakör szervezeti értelemben nem önálló egység vezetésére irányul.

[35] A büntetékiszabás tekintetében a védő előadta, hogy a törvényszék a III. r. vádlott tekintetében eltúlzott mértékű büntetést szabott ki, az ugyanis a vádlott személyével és a megállapítható enyhítő körülményekkel nem áll arányban. A büntetékiszabási körülmények tekintetében hangsúlyozta, hogy nagy nyomatókkal értékelendő az időmúlás, súlyos betegségei, karitatív tevékenysége, kiemelkedő szakmai múltja, részbeni beismerő vallomása, a hatóságokkal való együttműködés, a megbánás és a büntetlen előélet. Különös méltánylást érdemel az a tény, hogy a vádlottnak tartásra, illetve nevelésre szoruló gyermekei vannak, három kiskorú gyermekről köteles gondoskodni, közülük vér szerinti gyermeke speciális igényű, igazoltan fejlődési betegségben szenved és kezeléseket igényel.

[36] Szemben a törvényszék álláspontjával, a magas hivatali beosztásban történő elkövetés azért nem lehet súlyosító körülmény, mert a vezető beosztású hivatalos személyként történő elkövetést is felrótták Terhelt3 III. r. vádlottnak. A vezető beosztású hivatalos személy értelemszerűen magában foglalja a magas hivatali beosztást mint minősített esetet, amelynek súlyosabb értékelését a jogalkotó már elvégezte azáltal, hogy ezen esetekre magasabb büntetési tételt rendelt. Az elsőfokú bíróság törvénysértően rótt fel a többszörös minősülést is súlyosító körülményként, mivel a minősítő körülmények nem tekinthetők önálló súlyosító körülménynek a büntetés kiszabása szempontjából, és ez a követendő joggyakorlat a minősítő körülmények többes jelenléte esetén is.

[37] Az elsőfokú bíróság – szerinte – tévesen a bűncselekmény absztrakt tárgyi súlyát vette figyelembe. A konkrét bűncselekmény tárgyi súlya nem tekinthető nagynak, hiszen a jogellenes jogügylet előkészítő szakban maradt, aláírásra nem került sor, pénzmozgás nem történt, sem Terhelt3 III. r. vádlott, sem más személy nem jutott jogtalan előnyhöz. A vesztegetési cselekményt felölölő időszak viszonylag rövidnek mondható, ezután pedig a vádlottak közszolgálati jogviszonya megszüntetésre került. A III. r. vádlott személyében nincs olyan körülmény, amely a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését kizárná. Hivatkozott arra, hogy a bírósági gyakorlat alapján az látható, hogy a korrupciós bűncselekmények esetén sem kötelező végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása. A védő álláspontja szerint a jelentős számú és súlyú enyhítő körülményekre figyelemmel a III. rendű vádlott esetében törvényes és indokolt volt az enyhítő szakasz alkalmazása.

[38] A védő nem értett egyet a pénzbüntetés kiszabásával sem. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által meghatározott napi tételek száma és az egynapi tétel összege is eltúlzott, illetve a pénzbüntetés kiszabásának törvényi feltételei is aggályosak, így annak mellőzése, de legalább enyhítése indokolt. A napi tételszám meghatározását az elsőfokú bíróság kizárólag a bűncselekmény tárgyi súlyával igazolta, azonban a büntetés kiszabásának elvei körében használt tárgyi súly kifejezés alatt a konkrétan elkövetett és megvalósult bűncselekmény súlyosságát kell értékelni. A védő felvázolta a III. r. jövedelmi és vagyoni viszonyait, ezek alapján az egynapi tételnek megfelelő összeg enyhítését tartotta indokoltnak. E körben hivatkozott arra, hogy a kereset, illetve a jövedelem megfelelő összeget elérő volta mellett minden esetben figyelemmel kell lenni a vádlott keresetét, illetve jövedelmét terhelő törvényes tartási kötelezettségeire, továbbá a maga és a tartásra szoruló családtagok minimális

létfenntartását biztosító kiadásokra. A pénzbüntetés alkalmazása szabadságvesztés mellett tehát akkor felel meg céljának, ha alappal lehet következtetni arra, hogy a vádlott a pénzbüntetést törvényes tartási kötelezettségeinek teljesítése mellett, a maga és tartásra szoruló családja minimális megélhetésének veszélyeztetése nélkül saját keresetéből képes megfizetni.

[39] Az ügyészség indítványa kapcsán azt adta elő, hogy a III. r. vádlott már több mint öt éve nem áll közigazgatási jogviszonyban, így a foglalkozástól eltiltás preventív célja okafogyott. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a vádlott cselekménye nem épült be a foglalkozás gyakorlásába, a cselekmény nem döntési jogkörrel való visszaélés volt, hanem előkészítő, közvetett szerep, azóta hosszú időtelt el, újabb jogsértés nem történt, vagyis nincs bűnismétlési kockázat, ezért nem indokolt a teljes szakmai ellehetetlenítés.

[40] Mindezek alapján a védő arra tett indítványt, hogy a másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát küszöbölje ki, Terhelt3 III. r. vádlott tekintetében változtassa meg a jogi minősítést oly módon, hogy a Btk. 294. § (2) bekezdése szerinti minősített esetet mellőzze, továbbá alacsonyabb mértékben állapítsa meg a kiszabott szabadságvesztés büntetés mértékét, annak végrehajtását függessze fel, a közügyektől eltiltást mellőzze, a pénzbüntetés mértékét enyhítse.

[41] Terhelt4 IV. r. vádlott védője fellebbezése írásbeli indokolását arra alapította, hogy az elsőfokon eljáró bíróság olyan fokú eljárásjogi szabálysértéseket követett el, melyek okán nem mellőzhető az általa meghozott ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú eljárás megismétlése. Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének nem tett maradéktalanul eleget, a megállapított tényállás felderítetlensége, pontatlansága, hiányosságai és helytelen ténybeli következtetései miatt jelentős részekben megalapozatlan az elsőfokú ítélet. Az elsőfokú bíróság által figyelembe vett bizonyítékok értékelése egyoldalú, csak a vádlottakra terhelő részelemeket vette figyelembe, illetve indokolási kötelezettségét is megsértette azzal, hogy nem fejtette ki részletesen, miért vetette el a vádlottakra kedvező bizonyítékokat, vagy azt, hogy az általa figyelembe vett bizonyítási eszközöket egyáltalán miként értékelte. A hiányosan megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, és a rendelkezésére álló bizonyítékok közül sem vont minden szükséges bizonyítékot értékelési körébe. Ezen indokolási kötelezettség nagymértékű megsértése az elsőfokú ítéletet jelentős mértékben megalapozatlanná teszi.

[42] A védő álláspontja szerint az elsőfokú bíróság valamennyi olyan védelmi bizonyítási indítványt, amely bármilyen módon cáfolta volna a vádiratban foglalt tényállást, vagy elutasította, vagy habár annak helyt adott, de az ítélet meghozatala során megfelelő indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta és mégsem alapított rá tényállást. Az elsőfokú ítélet nem tartalmazza kellő részletezettséggel azt, hogy miért, illetve milyen jogszabályok mentén utasította el a védelem bizonyítási indítványait. Az elsőfokú bíróság nem látta szükségét a beszerzési eljárásban szereplő másik két cég ügyvezetői meghallgatásának, bár elengedhetetlen lett volna annak tisztázása, hogy a beszerzési eljárással érintett további két cég ügyvezetője milyen információk ismeretében döntött arról, hogy pályázatot nyújt be.

[43] A tényállás megalapozatlansága tekintetében a védő hivatkozott arra, hogy nem támasztja alá semmilyen adat azt, hogy a IV. r. vádlottal bárki megállapodott volna, ő mikor ajánlkozott fel az I. és III. r. vádlott részére az állítólagos vesztegetés elkövetésére, bárkinek is jogtalan előnyt adott, vagy ígért volna, valamint az előny sem került meghatározásra, arra pedig még annyi adat sem áll rendelkezésre, hogy ezt abból a célból tette, hogy hivatalos személyt befolyásoljon. Nem értékelte a törvényszék, hogy a 2. tényállási pontban kifogásolt eljárásrend 2020-ban is és ma is a tárca mindennapi rutinjának a része, pontosan ugyanúgy zajlik minden esetben az ajánlattevők felhívása és a nyertes kiválasztása, ahogy a belső szakértő résztvevő személyek közreműködése is. Így az ügyészség egy, a jogszabályi előírásoknak és belső szervezetszabályozó normatíváknak mindenben megfelelő, tervezett beszerzési eljárást tett a vád tárgyává. Arra nem ad választ az elsőfokú ítélet, hogy miért kellett volna a IV. r. vádlottnak bármit is tudnia arról, hogy a projektben Terhelt3nak részt kell vennie.

[44] A IV. r. vádlott védője a büntetéskiszabás tekintetében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ügy körülményeire, a markáns enyhítő körülményekre és az érdemi súlyosító körülmények hiányára, a vádlott társadalomra veszélyességének mértékére is figyelemmel az alkalmazott szankció aránytalanul súlyos.

[45] Mindezek alapján a védő elsődleges indítványa az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a IV. r. vádlott felmentését, harmadlagosan a kiszabott büntetését indítványozta.

[46] A másodfokú bíróság a III. r. vádlott védője részéről előterjesztett bizonyítási indítványt a 2026. március 11. napján kihirdetett 5.Bf.226/2025/50-I. számú végzésével elutasította, és az ügyet a Be. 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen intézte el. A bizonyítási indítvány elutasításának részletes indokait az ítéltábla a későbbiekben fejti ki.

[47] A másodfokú eljárásban tartott nyilvános ülésen az ügyész perbeszédét az ügyészségi átirattal lényegében egyező tartalommal adta elő, azt csupán a védői fellebbezésekre figyelemmel egészítette ki. Kifejtette, hogy a vonatkozó alkotmánybíróági gyakorlat értelmében a bíróság ügydöntő határozatával szemben nem lehet azt az elvárást támasztani, hogy minden egyes védelmi kifogásra tételesen, a védelem szubjektív igényeit is kielégítő módon reagáljon. Az eljárási törvény is azt írja elő, hogy a bíróság a döntése indokait röviden foglalja össze. Ezeknek a követelményeknek az elsőfokú bíróság ítélete maradéktalanul megfelel. A korrupciós bűncselekmények tipikusan bizonyítékszegény ügyek, ezért komoly jelentősége van annak, hogy a terheli vallomásokat, azok esetleges módosításait, a változtatásokra adott magyarázatokat a bíróság hogyan értékeli. Ezeket a vizsgálatokat a törvényszék lefolytatta, és kifogástalan logikával jutott arra a következtetésre, hogy a II. r. vádlott nyomozati vallomására lehet a tényállást alapítani. A III. r. vádlott vezetői beosztása kapcsán előadta az ügyész, hogy ő a törvény erejénél fogva annak minősül, márpedig a

törvényi meghatározások irányadók a bíróság számára. Minderre figyelemmel az ügyész az átiratában foglaltakkal egyező indítványt terjesztett elő.

[48] Terhelt1 I. r. vádlott védője perbeszédét az írásban előterjesztett fellebbezésével lényegében egyező tartalommal adta elő. Azt kiegészítette azzal, hogy az elsőfokú tárgyaláson a szaktanácsadói feljegyzés mellékleteit nem ismertette a törvényszék, ennek ellenére az ítélet visszatérően hivatkozik arra. Az írásbeli fellebbezésben előterjesztett indítványokon túlmenően előadta, hogy amennyiben az I. r. vádlott bűnössége bármilyen bűncselekményben bizonyítható lenne, az legfeljebb hivatali visszaélésnek minősülhet.

[49] Terhelt2 II. r. vádlott védője perbeszédét az írásban benyújtott fellebbezése szó szerinti felolvasásával tartotta meg.

[50] Terhelt3 III. r. vádlott védője perbeszédét írásban benyújtott fellebbezésével lényegében egyező tartalommal adta elő. Hangsúlyozta, hogy védence soha nem vitatta a bizonyítás, a nyomozati cselekmények, a kihallgatások törvényességét, ellenben az első adandó alkalommal elismerte büntetőjogi felelősségét. Egyetlen tényt vitatott, nevezetesen a vezetői beosztást. E körben kifejtette, hogy – szemben az ügyészi perbeszédben előadottakkal – a bírói gyakorlatban nem elegendő az, hogy egy adott jogszabály a hivatalos személyt vezető beosztásúnak tekinti, további feltételeknek is meg kell felelnie, így utasítási, irányítási jogkörének is kell lennie. Ezen kívül az minisztérium szervezeti és működési szabályzatáról szóló miniszteri utasítás jogi norma, ami alapján a III. r. vádlott nem tekinthető vezetői beosztásban levőnek. Hivatkozva az általa beszerzett jogi elemzés következtetéseire előadta, hogy a vezetői beosztás értékelése során három tényt kell vizsgálni: 1) a vádlott szubjektíve úgy tudta-e, hogy van utasítási jogköre, 2) a vele együtt dolgozók így tudták-e, 3) az okiratok és egyéb bizonyítékok ezt a tudatot alátámasztották-e. A védő kifejtette azon álláspontját, hogy az utasítási jogot semmilyen bizonyíték nem támasztja alá, továbbá a III. r. vádlott és az 1. számú tanú levelezéséből sem tűnik ki ilyen viszony. A büntetéskiszabás tekintetében arra hivatkozott, hogy a III. r. vádlott által elkövetett cselekmény sem a korábbi, sem az azóta mutatott életvezetésével nem összeegyeztethető, és hangsúlyosan figyelemmel kell lenni arra, hogy a szerződéskötés a III. r. vádlott utasítására maradt el, és hogy a vádlott hat éve áll büntetőeljárás hatálya alatt. Mindezek alapján a védő a minősítés megváltoztatására és enyhébb büntetés kiszabására tett indítványt.

[51] Terhelt4 IV. r. vádlott védője perbeszédét az írásban benyújtott fellebbezésével lényegében egyező tartalommal adta elő. Azt kiegészítette azzal, hogy a hatályon kívül helyezés további oka a törvényes vád hiánya, mivel – a védő álláspontja szerint – a IV. r. vádlott terhére rótt bűncselekmény tényállási elemei hiányoznak a vádirati tényállásból.

[52] A jogi személyek védői felszólalásukban az elsőfokú, ügyészi indítványt elutasító rendelkezés helybenhagyására tettek indítványt.

[53] Terhelt1 I. r. vádlott felszólalásában részletesen elemezte a bizonyítás anyagát, és számos jogkérdésben is állást foglalt, ezzel megismételve az elsőfokú eljárásban már több alkalommal előadott észrevételeit. Új érvnek tekinthető a korábbiakhoz képest, hogy Terhelt2 II. r. vádlott a földügyeit nem rajta keresztül intézte, mivel olyan magas szintű politikai kapcsolatai voltak, amelyek az ő közbenjárását szükségtelessé tették. E körben a II. r. vádlott védője által kifejtettekkel lényegében azonos tartalommal előadta azt is, hogy tanú6 a miniszterelnök családjának strómanja volt, így már csak ezért sem volt szüksége a II. r. vádlottnak arra, hogy az I. r. vádlottat vesztegesse meg. Kifejtette továbbá, hogy ezek miatt a körülmények miatt valójában neki lett volna félnivalója, és a Terhelt2 által képviselt befektetői körrel is utasításra találkozott.

[54] Az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában az I. r. vádlott az elsőfokú ítélet egyes hibáit és ártatlanságát hangsúlyozta.

[55] Terhelt2 II. r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában azt részletezte, hogy a büntetett előélet milyen komoly negatív hatással lenne az által vezetett cégcsoport életére, és annak folytán fegyverviselési engedélyét is elvesztené, ami miatt nem tudna vadászni. Előadta továbbá, hogy a büntetőeljárás elérte a célját, továbbá kritizálta az elsőfokú bíróságot azért, mert meglátása szerint figyelmen kívül hagyta az enyhítő körülményeket. Mindezek alapján a II. r. vádlott elsődlegesen felmentést, másodlagosan azt kérte, hogy ne érje méltánytalan joghátrány.

[56] Terhelt3 III. r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában megbánásának adott hangot, szakmai teljesítményeit és megromlott egészségi állapotát részletezte. A bűncselekmény minősítését illetően csatlakozott védőjéhez.

[57] Terhelt4 IV. r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában ártatlanságát hangsúlyozta.

[58] Az ellentétes irányú fellebbezések az alábbi eredményre vezettek.

[59] Mivel az elsőfokú ítélet ellen a vádlottak és védőik a tényállást is támadó fellebbezéseket jelentettek be, a felülvizsgálat terjedelme valamennyi vádlott vonatkozásában a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljes körű volt: az kiterjedt az ítélet megalapozottságára, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseire, valamint az indokolás helyességére és az eljárási szabályok megtartására is.

[60] A felülbírálat eredményeként a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a törvényszék az eljárási szabályokat szinte kifogástalanul megtartotta, hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem követett el. Ezzel együtt is azt kell megállapítani, hogy a perrendi szabályok sérültek az eljárás alá vont jogi személyek jogi képviselői és a egyéb érdekelt² törvényes képviselőjének jelenléti jogának biztosítása során.

[61] Az elsőfokú bírósági eljárás során hatályban volt Jszbt. 9. § (5) bekezdése alapján a jogi személy érdekében eljáró ügyvédre főszabály szerint a védőre vonatkozó szabályok irányadók. Ez vonatkozik a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd jelenléti kötelezettségére is az elsőfokú bírósági tárgyaláson, illetve a Jszbt. 16/B. § (1) bekezdése alapján az előkészítő ülésen is. Az ügyiratok tartalma alapján megállapítható, hogy a jogi személy érdekében eljáró ügyvédek az előkészítő ülésen nem vettek részt, megidézésüket a törvényszék elmulasztotta. Ez azonban nem eredményezhet hatályon kívül helyezést a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján, mivel az elsőfokú bíróság az ügyet tárgyalásra utalta, és ügydöntő határozatát az alapján hozta meg, márpedig a jogi személy érdekében eljáró ügyvédek a tárgyalási napokon – a következőkben jelzett kivétellel – mindvégig jelen voltak.

[62] A 2023. szeptember 14. napján tartott tárgyaláson a egyéb érdekelt² érdekében eljáró ügyvéd nem volt jelen, és a törvényszék – ezzel ellentétes bejelentése ellenére – olyan bizonyítást vett fel, amely ezt a jogi személyt is érintette. Így a törvényszék olyan személy távollétében tartotta meg a tárgyalást, akinek jelenléte kötelező lett volna. Az elsőfokú bíróság észlelte az eljárási szabálysértést, és a következő, 2023. november 16. napján tartott határnapon ismertette a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd távollétében felvett bizonyítást, és biztosította a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd észrevételezési és indítványtételi jogát. Ezzel az eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság orvosolta, vagyis annak nem lehet perjogi következménye a másodfokú eljárásban.

[63] A Jszbt. 9. § (7) bekezdése szerint a jogi személy törvényes képviselője a tárgyaláson jelen lehet, az eljárás jogi személyt érintő iratait megismerheti, a jogi személyt érintő körben bizonyítékot terjeszthet elő, indítványokat és észrevételeket tehet, a bírósági eljárásban felszólalhat. A egyéb érdekelt¹ törvényes képviselője Terhelt² II. r. vádlott, aki a tárgyalásokon mindvégig jelen volt, így értelemszerűen rajta keresztül a egyéb érdekelt¹ törvényes képviselőjének a jelenléte is biztosított volt. Azonban az elsőfokú bíróság sem az előkészítő ülésről, sem a tárgyalásról nem értesítette a egyéb érdekelt² törvényes képviselőjét, és ő azokon nem is jelent meg, így a fent hivatkozott eljárási normában biztosított jogait személyesen nem gyakorolhatta.

[64] Ezzel együtt is az állapítandó meg, hogy a egyéb érdekelt² tekintetében a mulasztás nem volt lényeges hatással az eljárás lefolytatására és a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazására. Ugyanis a egyéb érdekelt² érdekében eljáró ügyvéd – ahogy azt a másodfokú bíróság fent már kifejtette – a tárgyaláson jelen volt, az ügyészi indítvánnyal kapcsolatos észrevételezési és indítványtételi jogát gyakorolhatta, a bizonyítási eljárás során a

kihallgatottakhoz kérdéseket intézhetett. E körben jelentősége van annak is, hogy az elsőfokú bíróság a egyéb érdekelt² tekintetében nem hozott marasztaló ítéletet, vagyis a törvényes képviselő eljárási jogainak korlátozása értelemszerűen nem befolyásolta a szankcióalkalmazást [vö. Be. 609. § (3) bekezdés]. A törvényes képviselő az ítélet kihirdetésén sem volt jelen, és neki az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozatot nem kézbesítette, így jogorvoslati jogát sem gyakorolhatta az elsőfokú eljárásban. Ezt a hiányosságot az ítéltábla pótolta, így ezt az eljárási szabálysértést orvosolta a másodfokú eljárásban. Így tehát az ítéltábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság nem követett el olyan, a másodfokú eljárásban nem orvosolható eljárási szabálysértést, amely az fellebbezésekkel támadott ítélet hatályon kívül helyezését eredményezhetné a Be. 609. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

[65] Terhelt¹ I. r. vádlott védője eljárási szabálysértésnek tekintette azt, hogy a törvényszék elutasította a védelmi bizonyítási indítványokat, és ezzel korlátozta a védelemhez való jogot, továbbá megsértette a közvetlenség követelményét. Először is rögzítendő, hogy a közvetlenség elvét a Be. nem tartalmazza, az a hatályos normaszöveg alapján nem perrendi szabály, hanem az elsőfokú bírósági tárgyalás egyik jellemzője. Ezen kívül a tárgyalás közvetlensége értelemszerűen kizárólag a bíróság által felvett bizonyítás kontextusában értelmezhető, az elmaradt bizonyítás és a közvetlenség elve között perjogi összefüggés nincs. Hasonlóképpen a bizonyítási indítványok elutasítása és a védelemhez való jog között sincs szoros kapcsolat: a védelmi jogok akkor sérültek volna, ha el lett volna zárva a védelem a bizonyítási indítvány előterjesztésétől, az elmaradt bizonyítás nem a perrendi szabályok betartása, hanem az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozottsága körében vizsgálendő.

[66] Az I. r. vádlott védője fellebbezésében kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megsértésével használta fel bizonyítékként a leplezett eszközök alkalmazása során beszerzett adatokat. A védő két okból tartotta törvénysértőnek a lehallgatási anyag értékelését: 1) nem volt érvényes bírói engedély Terhelt¹ vonatkozásában a 2020. október 23. előtt keletkezett adatokra, 2) a lehallgatási anyag szelektív, a rögzített, de bizonyítékként a bíróság elé be nem terjesztett beszélgetésekben a vádlottak felelősségét mentő tények hangzottak el.

[67] Az I. r. vádlott tekintetében engedélyezett eszközhasználatból nyert bizonyítékok törvényességét és felhasználhatóságát az elsőfokú bíróság kimerítően, minden részletre kiterjedően, kifogástalan perjogi érveléssel vezette le ítélete [105]-[118] és [378]-[396] bekezdéseiben. A védő fellebbezésében a törvényszék érvelésére – mintha az nem is létezne – nem reagált, csupán az elsőfokú eljárásban már többször előadott, alapjaiban téves jogértelmezését ismételte meg az ítéltábla előtt is. Az elsőfokú bíróság minden lényeges tényt és eljárásjogi rendelkezést felölelő érvelését szükségtelen megismételni a másodfokú határozatban, azonban a védői fellebbezés tartalmára figyelemmel az ítéltábla szükségesnek látja hangsúlyozni annak lényegi pontjait.

[68] Szemben a védő érvelésével, a leplezett eszközök használata tekintetében a célhoz kötöttség követelménye nem feltételezi az engedély és a vád teljes személyi és tárgyi egyezőségét. Ez egyértelműen következik a Be. 252. § (2) és (3) bekezdéséből, melyeket összeolvasva kizárólag az a jogértelmezés vezethető le, hogy vagy a személyi, vagy a tárgyi összefüggésnek kell fennállnia. Mivel pedig Terhelt I. r. vádlott tekintetében érvényes engedély volt már 2020. április 27. napjától kezdődően, az eszközalkalmazás eredménye olyan – egyéb törvényi követelményeknek a jelen ügyben maradéktalanul megfelelő – bűncselekmény bizonyítására is felhasználható, amelyet az engedélyben nem jelöltek meg [Be. 252. § (2) bekezdés].

[69] A védőnek a lehallgatási anyag szelektív felhasználására vonatkozó kifogásai alapvetően a tényállás megalapozottságát érintik, eljárásjogi relevanciája annyiban van, hogy az ügyészség betartotta-e az eszközhasználat során keletkezett adatokra irányadó perjogi szabályokat. Ennek vizsgálata során abból kell kiindulni, hogy a büntetőeljárás rendszerében az ügyészség diszkrecionális döntési jogkörébe tartozik az, hogy az eszközhasználat eredményeként keletkezett bizonyítékot fel kívánja-e használni a vád tárgyává tett cselekmény bizonyítására vagy sem. Mérlegelési mozgásterét a Be. 3. § (6) bekezdése szűkíti be, ami szerint az ügyészség köteles hivatalból figyelembe venni a terheltet mentő és a büntetőjogi felelősségét enyhítő körülményeket is. Így tehát ha az ügyészség szándékosan nem tár a bíróság elé olyan bizonyítékokat, amelyek a vádirati tényállásban állított egyes tények valóságtartalmát kikezdehetik, ezt a perjogi kötelezettségét szegné meg, és ezzel ő maga követne el bűncselekményt.

[70] Az kétségtől lehetséges, hogy az ügyészség akkor, amikor az eszközalkalmazás során feltárt bizonyítékok relevanciájáról dönt, helytelenül ítéli meg egyes adatok bizonyító erejét, és ezért nem gondoskodik egyes bizonyítási eszközök nyíltá tételéről. Ennek az a korrekciója, hogy a vádlottak közlik, a rögzített, de nyíltá nem tett beszélgetések során milyen mentő vagy enyhítő körülményeket bizonyító információk hangzottak el. Ezen információk birtokában az ügyészség akár felül is bírálhatja korábbi döntését a nyíltá tételről, vagy az elhangzott információk hitelességének ellenőrzésére egyéb bizonyítást ajánlhat fel, illetve a bíróság hivatalból dönthet a felmerült új adatok alapján a bizonyítás kiegészítése (a megjelöltek szerinti bizonyítási eszközök pótlólagos rendelkezésre bocsátása) felől. Ha ilyen bizonyítást az ügyészség nem ajánl fel, vagy akár a hivatalbóli bizonyítás nem jár eredménnyel, és ennek okán a védelem által hivatkozottak nem cáfolhatók, az végső soron olyan kétséget kelthet a lehallgatási anyagokban foglalt egyéb terhelő adatok iránt, amelyet a bíróság a vádlott javára tud értékelni, és az ügydöntő határozatban a bizonyítékok értékelése során a Be. 7. § (4) bekezdésében írtakat szem előtt tartva le tudja vonni a megfelelő következtetéseket. Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által felvett bizonyítást elemző és az ítéleti tényállás megalapozottságát vizsgáló részben fog visszatérni a – védelem álláspontja szerint – hiányzó bizonyítékokra, miután e kérdés már nem a felhasználás törvényességét, hanem kizárólag a leplezett eszközökből származó tények bizonyító erejét érintette.

[71] A II. r. vádlott védője eljárásjogi kifogásként nevesítette azt is, hogy az ügyész olyan lehallgatási anyagra hivatkozott az eljárás során, amelyről utóbb belátta, hogy a II. r. vádlott tekintetében nem használható fel. Azt a védő már nem jelölte meg, hogy az ügyész eljárása pontosan mely perrendi szabályt sértette meg, csupán utalt az ügyészi esküre és az alapvető

jogi garanciákra. Értelmezhető jogi érvelés hiányában a másodfokú bíróság nem tudott ezzel a védői kifogással érdemben foglalkozni, ezért csupán annak rögzítésére szorítkozott, hogy a II. r. vádlott vonatkozásában sem használt fel a törvényszék olyan bizonyítékot, amelyet nem törvényesen szereztek be.

[72] Terhelt1 I. r. vádlott eljárási szabálysértés látott abban, hogy az ügyészség számos olyan hanganyagot ajánlott fel bizonyítékként, illetve a törvényszék több olyan hanganyagot tett a tárgyalás anyagává, amelyek irreleváns beszélgetéseket tartalmaztak. A vádlott álláspontja szerint azért volt jogsértő ez az eljárás, mert a bizonyítás szempontjából lényegtelen felvételeket az ügyészségnek 30 napon belül meg kellett volna semmisítenie, és a bíróságnak észlelnie kellett volna ezt a szabálysértést, nem pedig lejátszania a tárgyaláson a kérdéses felvételeket.

[73] A Be. 246. § (1) bekezdése szerint a leplezett eszközök alkalmazásának megszüntetését követő harminc napon belül az annak során megszerzett adatok közül törölni kell a leplezett eszközök alkalmazásának céljával össze nem függő adatot, mindazon személyes adatot, amelyre a büntetőeljárás céljából nincs szükség, és bizonyos kivételekkel azon adatot, amelyet a büntetőeljárásban bizonyítékként nem lehet felhasználni. Ennek a szabálynak a megsértése azonban a másodfokú eljárásban nem járhat semmilyen jogkövetkezménnyel. Ugyanis a másodfokú felülbírálat alapvetően az elsőfokú bíróság által lefolytatott eljárás törvényességére terjed ki [Be. 609. § (2) bekezdés a) pont], a nyomozás során vétett eljárási szabálysértéseknek akkor van jelentősége, ha azok kihatottak valamely bizonyíték törvényességére. Márpedig könnyen belátható, hogy az irreleváns bizonyítékok bíróság elé terjesztése semmilyen formában nem hathat ki a releváns bizonyítékok törvényességére, az pedig értelemszerűen kizárt, hogy a bizonyítás tárgyára nem tartozó bizonyítás lefolytatása kihatással lehetne a tényállás megalapozottságára.

[74] A védők eljárási szabálysértésként hivatkoztak az indokolási kötelezettség megsértésére is. Ezzel a másodfokú bíróság a későbbiekben részletesen fog foglalkozni, ezen a helyen elegendő annak rögzítése, hogy elsőfokú ítélet indokolásából a törvényszék gondolatmenete világosan és pontosan követhető, nem okoz semmilyen problémát annak rekonstruálása, hogy az általa megállapított egyes tényeket milyen bizonyítékokra alapította. Ezért az e körben kifejtett védelmi érvelés – ami valójában az ítélet megalapozottságát vitatta – hatályon kívül helyezéshez nem vezethetett.

[75] Az I. r. vádlott védője a tisztességes eljárás sérelmét látta abban, hogy az elsőfokú bíróság nem rekesztette ki Terhelt2 II. r. vádlott és tanú3 tanú nyomozás során tett vallomását. A védő álláspontja szerint erre azért lett volna szükség, mert nevezettek nyomozati kihallgatásának a légköre – nyilatkozataik szerint – dermesztő volt, és tőlük terhelő adatokat várt a kihallgatást fogyanatosító ügyész. Ezt a védői kifogást az elsőfokú bíróság részletesen vizsgálta, és ítélete [103] és [183]-[184] bekezdéseiben megfelelő eljárásjogi érvek mentén és hibátlan logikával vezette le, hogy a védő által megfogalmazottak miért nem foghatnak helyt. Annyi kiegészítés szükséges csupán, hogy a II. r. vádlottat a nyomozás során öt alkalommal

hallgatták ki mindvégig védő jelenlétében, és terhelő vallomását valamennyi kihallgatásán következetesen fenntartotta, akkor is, amikor már nem volt őrizetben.

[76] Az I. r. védője arra is utalt, hogy név1 tanúkenti kihallgatása nem volt szabályszerű. A védő ennek az állításnak a jogi alapjait nem mutatta be, a releváns tények közül is csak annyit emelt ki, hogy a tanú korábban védőként járt el. A II. r. vádlott védője – megismételve e körben az elsőfokú bíróság előtt tartott perbeszédében elmondottakat – hivatkozott a Be. 170. § (1) bekezdés a) pontjára, amely alapján a védő álláspontja szerint nem lett volna kihallgatható a tanú, mivel a „kihallgatása során feltett kérdések Terhelt2 II. r. vádlott jelen büntető ügygel kapcsolatos tevékenységére vonatkoztak”.

[77] Szemben a védők vélekedéseivel, név1 tanúkenti kihallgatása összhangban állt a perrendi szabályokkal. A Be. 170. § (1) bekezdés a) pontja szerint nem hallgatható ki tanúként a védő arról, amiről védőként szerzett tudomást, vagy amit a terhelttel védői minőségében közölt, a Be. 173. § (1) bekezdés a) pontja szerint pedig a tanúvallomást megtagadhatja az, aki foglalkozásánál vagy köz megbízatásánál fogva titoktartásra köteles, kivéve, ha jogszabályban meghatározottak szerint ez alól az arra jogosult felmentette. név1 védői meghatalmazása 2020. december 18. napján szűnt meg, első tanúkenti kihallgatására 2021. március 3. napján került sor. A tanú figyelmeztetése – ahogy a bírósági kihallgatása során is – hiánytalanul tartalmazta a fent hivatkozott tanúzási akadályokat, hozzá védői működésével kapcsolatos kérdést nem intéztek egyik kihallgatása során sem, az egyéb kérdésekben pedig a titoktartás alóli felmentést a II. r. vádlott megadta. Minderre figyelemmel név1 tanú kihallgatásai során eljárási szabályt sem az ügyészség, sem az elsőfokú bíróság nem vétett.

[78] Terhelt1 I. r. vádlott felszólalásában eljárási hibaként vetette fel azt, hogy név21 ügyvéd látta el az ő védelmét az eljárás első két évében, és az általa vezetett ügyvédi iroda tagjai több tanú érdekében eljárak a nyomozás során. Erre figyelemmel vagy az érintett tanúk által tett tanúvallomásokot kellett volna kirekeszteni, vagy pedig név21 védőt kellett volna kizárni. Az I. r. vádlott nem jelölte meg, hogy pontosan mely tanúk kihallgatásával kapcsolatosan tárta fel a jelzett problémát, nem adta elő, hogy melyik ügyvédek voltak tagjai a név21 által vezetett ügyvédi irodának, és jogi álláspontja alátámasztására egyelten eljárásjogi rendelkezést sem hívott fel. Ezért az ítéltábla is csak az általánosságok szintjén tud reflektálni e felvetett perjogi problémára.

[79] A védő kizárásának a szabályait a Be. 43. § (1) bekezdése tartalmazza, amely norma kimerítő felsorolást tartalmaz azon esetekre, amikor a védő eljárása összeférhetetlen valamely másik perjogi pozícióval. Közös eleme a felsorolt eseteknek, hogy az kizárólag magára a védő személyére vonatkozik, márpedig a védelem egyetlen alkalommal sem hivatkozott arra, hogy név21 az I. r. vádlotton kívül bárki már érdekében eljárta volna az ügyben, vagy vele szemben bármelyik kizárási ok megállapítható lenne, és illet a másodfokú bíróság sem tudott feltárni. Annak nincsen eljárásjogi szempontból jelentősége, hogy a védővel egy ügyvédi irodában dolgozó ügyvédek részt vesznek-e az eljárásban, és ha igen, milyen pozícióban.

[80] Terhelt4 IV. r. vádlott védője perbeszédében előadta, hogy a IV. r. vádlott tekintetében nem volt törvényes vád, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése indokolt. Először is hangsúlyozandó, hogy a törvényes vád fogalmát és ebből fakadóan az annak hiányára alapított eljárásmegszüntetést, illetve hatályon kívül helyezést a hatályos eljárási törvény nem ismeri. Az eljárás az elsőfokú eljárásban akkor szüntetendő meg, ha a vád nem tartalmazza az összes törvényes elemet [Be. 422. § (1) bekezdés], vagy az információs elemek közül a Be. 422. § (2) bekezdés *a)* pontjában írtakat, és a bíróság felhívása ellenére az ügyészség nem pótolja a hiányokat [Be. 492. § (2) bekezdés *d)* és *e)* pontok]. A másodfokú eljárásban az vezethet hatályon kívül helyezésre, ha az elsőfokú bíróság elmulasztotta az eljárás megszüntetését [Be. 607. § (1) bekezdés *a)* pont], vagy a vádon túlterjeszkedett [Be. 607. § (1) bekezdés *b)* pont].

[81] A védő azt nem adta elő, hogy pontosan milyen problémákat vélt felfedezni a vádirattal kapcsolatosan, nem vezette le, hogy melyik törvényi elem hiányát észlelte, és csupán utalt arra, hogy esetleg túlterjeszkedhetett a vádon az elsőfokú bíróság. Az ítéltábla megvizsgálta a vádiratot, és azt állapította meg, hogy annak 8. oldal 4-6. bekezdései és a 9. oldal 1. és 3. bekezdései a szükséges részletességgel, valamennyi különös részi törvényi tényállási elemnek megfeleltethető tény rögzítésével tartalmazza a IV. r. vádlott terhére rótt bűncselekményt, ezért az a bírósági eljárás alapjául szolgálhatott. Az elsőfokú bíróság ezen vád keretei között járt el, azt kimerítette, de a vádiratban foglalt tények által meghúzott határokon túl nem terjeszkedett. Minderre figyelemmel a másodfokú bíróság nem látott okot a IV. r. vádlott védője által előadott eljárásjogi alapon sem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

[82] A korábban már jelzettekén túl az elsőfokú bíróság sem feltétlen, sem relatív okból hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályt nem sértett, így – szemben a védői indítványokkal – az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatra alkalmas volt.

[83] A vádlottak személyi körülményeit a másodfokú bíróság a vádlottak által a másodfokú nyilvános ülésen tett nyilatkozatok és az ügyiratok tartalma alapján a következők szerint pontosítja:

- a Terhelt1 I. r. vádlottal szemben indult büntetőeljárás a Székesfehérvári Törvényszéken 17.B.64/2022. számon van folyamatban;
- Terhelt2 II. r. vádlott két kiskorú eltartásáról köteles gondoskodni, nőtlen, élettársi kapcsolatban él, élettársa csecsemőgondozási díjban részesül, aminek összege kb. 300 000 Ft/hó;
- Terhelt4 IV. r. vádlott havi jövedelme 300-350 000 Ft, a Szlovákiában bejegyzett gazdasági társaság 100%-os tulajdonában áll, üzletrésze értéke 5000 euró, vagyona nincs, szív- és érrendszeri betegség miatt rendszeres orvosi ellátásra szorul, vele szemben további büntetőeljárás nincs folyamatban.

[84] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés *a)* és *c)* pontjaiban írt kisebb részbeni megalapozatlansági hibákban szenved, ezért az ítéltábla – a

Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a rendelkezésre álló iratok tartalma alapján – az elsőfokú ítélet tényállást kiegészíti és pontosítja az alábbiak szerint:

– az elsőfokú ítélet [30] bekezdés 1. mondatát kiegészíti a következő tagmondat: „ezzel a részesedéssel megalapozva azt a hosszútávú üzleti pozícióját, amelyből számottevő haszonra tehetett szert a Terhelt2 II. r. vádlott által felvázolt üzleti terv megvalósulása esetén.”

– [31] bekezdését kiegészíti a következő szöveggel: „A Terhelt2 II. r. vádlott által kidolgozott és az I. r. vádlottnak felvázolt üzleti terv lényege az volt, hogy az újonnan alapított társaság megvásárolja az atkári ingatlant, majd azt bérbe adja a cégcsoport egy másik cégének. Ez utóbbi cég részben állami pályázati, részben az I. r. vádlottól független befektetőktől bevont forrásokból felújítja és állattartásra alkalmassá teszi az ingatlant, azon beindítja és legalább öt évig folyamatosan végzi ezt a tevékenységet. Ezen idő és a bérleti szerződés lejártát követően az ingatlan visszakerül az I. r. vádlott által is tulajdonolt cég birtokába. A II. r. vádlott a beruházás teljes értékét kb. 1 milliárd forintba tervezte, és az I. r. vádlott hosszútávon várható gazdagodását az ebből való 5%-os részesedésben, az atkári ingatlan értékének növekedésében, és az éves osztalékokban jelölte meg.”

– a [32] bekezdésben a „egyéb érdekelt1-ben” szövegrész után zárójelben feltünteti a következő cégadatokat: cégjegyzékszám: cégjegyzékszám1, székhely: székhely, adószám: adószám1, ügyvezető: Terhelt2 II. r. vádlott, a „egyéb érdekelt2-nek” szövegrész után zárójelben feltünteti a következő cégadatokat: cégjegyzékszám: cégjegyzékszám2, Cím9., adószám: adószám2, ügyvezető: név10;

– a [33] bekezdés helyére a következő szöveg lép: „Terhelt1 I. r. vádlottat a cégbeni részesedésre vonatkozó – a II. r. vádlott által elfogadott – kérésének a megfogalmazására kedvező agrogazdasági piaci pozíciójának megteremtésében megnyilvánuló személyes előny vezette. Alappal feltételezte ugyanis a cégcsoport által kialakítandó mintagazdaságban rejlő üzleti potenciált, és azt, hogy a egyéb érdekelt1 által bérbeadott ingatlanon részben pályázati pénzből, részben az I. r. vádlottól független pénzügyi forrásból végrehajtott nagyberuházás folytán számottevően emelkedik az atkári ingatlan értéke, és azon egy bejáratott mezőgazdasági vállalkozás fog működni. Mindez a egyéb érdekelt1 értékét is jelentősen növelve a egyéb érdekelt1-ben résztulajdonos egyéb érdekelt2-n keresztül Terhelt1 I. r. vádlott hosszútávú részesedését vetítette előre.”

[85] Az ekként kiegészített és helyesbített tényállás már mindenben hiánytalan és pontos, téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, az a vádlottak tagadásával szembenálló részében is a bizonyítékok okszerű értékelésén alapul, így a Be. 593. § (3) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[86] Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének mindenben eleget tett, valamennyi a védelem által vitatott tény szempontjából releváns bizonyítékot a tárgyalás anyagává tett, a védelem által előterjesztett bizonyítási indítványoknak a szükséges körben helyt adott, a tényállás megállapítása szempontjából relevanciával nem bíró bizonyításra irányuló indítványokat okkal utasította el.

[87] Az I. r. vádlott kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tette a tárgyalás anyagává a egyéb érdekelt1 cégértékének meghatározásáról szóló szaktanácsadó feljegyzés mellékleteit.

Ezzel szemben a 78. sorszámú jegyzőkönyv 18. oldala alapján egyértelműen megállapítható, hogy a törvényszék a Be. 531. § (1) bekezdésének helyes alkalmazásával ismertette a szaktanácsadói feljegyzés és mellékletei lényegét, amire az I. és II. r. vádlottak észrevételt is tettek a tárgyaláson.

[88] Az I. r. vádlott védője eljárási szabálysértésként adta elő, de tartalmilag felderítetlenségre hivatkozott akkor, amikor azt kifogásolta, hogy az minisztériumban 2020. november 17. napján Terhelt1 I. r. vádlott, Terhelt2 II. r. vádlott, név22, tanú6 és név1 részvételével tartott megbeszélés nem szerepel a lehallgatási anyagok között. A védő arra hivatkozott, hogy ezen a találkozón a vádlottak felelősségét mentő tények hangzottak el.

[89] Ahogy arra már utalt a másodfokú bíróság, hasonló esetekben a hiányzó bizonyítékot úgy lehet pótolni, ha a védelem bemutatja azokat a szükséges adatokat, amelyekre bizonyítékként kíván hivatkozni. Hangsúlyozandó, hogy ez az elvárás nem azonosítható a bizonyítás teher védelemre hárításával, mindössze annyit jelent, hogy legalább olyan pontossággal kellett volna megjelölniük az elhangzottakat, hogy azok ily módon már alkalmassá váljanak további bizonyítás lefolytatására. Az iratok tartalma alapján azonban megállapítható, hogy az I. és II. r. vádlottak sem az írásbeli vallomásaikban, sem a tárgyaláson tett észrevételeikben nem tárták fel azt, hogy mi történt ezen a bizonyos találkozón, a tanúként kihallgatott tanú6 és név1 nem nyilatkoztak e körben, hozzájuk sem a vádlottak, sem a védők nem tettek fel egyetlen kérdést sem ezzel a találkozóval kapcsolatosan, fellebbezéseikben nem hivatkozták az azon elhangzottakat. Így tehát azt a következtetést kell levonni, hogy a 2020. november 17. napján tartott minisztériumi megbeszélésről semmilyen bizonyíték nem áll a bíróság rendelkezésére, így az e körben előadott védelmi érvek megmaradtak egy pusztá spekuláció szintjén, és mint ilyen teljesen alkalmatlan a terhelő bizonyítékok bizonyító erejének megtörésére.

[90] Az I. r. vádlott védője és a II. r. vádlott védője is kifogásolta azt, hogy elmaradt a egyéb érdekelt1 alapítása során eljáró név16 tanúkénti kihallgatása. Az erre vonatkozó bizonyítási indítvány elutasítása nem kifogásolható, mivel a cégalapítás részletei a vádlotti vallomások és a cégiratok alapján is rekonstruálhatók voltak, e körben ellentmondó bizonyítékok nem merültek fel.

[91] Az elsőfokú bíróság a tárgyaláson felvett bizonyítás anyagát az elsőfokú ítéletben irathűen hivatkozta, az egyes bizonyítékok törvényességét és hitelességét ellenőrizte. A törvényes bizonyítékok bizonyító erejét egyenként is vizsgálta, majd elvégezte a bizonyítékok összevetését is. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában írtak betartásával kiemelkedő színvonalon teljesítette, bemutatta a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és állást foglalt a tekintetben is, hogy egyes bizonyítékokat a tényállás megállapításakor mely okból fogadott vagy vetett el.

[92] Terhelt1 I. r. vádlott védője az indokolási kötelezettség megsértését látta abban, hogy a törvényszék „minimális szinten sem tett eleget a titkos adatszerzés eredményének felhasználhatósága tekintetében az indoklási kötelezettségének”. A védő azt már nem adta elő, hogy minek tekinti az elsőfokú ítélet [105]-[118] és [378]-[396] bekezdéseit, ahol az elsőfokú bíróság – ahogy arra az ítéltábla már utalt – részletesen, minden releváns tényért értékelve, az irányadó perjogi szabályok teljeskörű értelmezésével elemezte az eszközalkalmazás iratait és az így beszerzett bizonyítékok törvényességét.

[93] A III. r. vádlott védője az indokolási kötelezettség megsértését vélte felfedezni abban, hogy a törvényszék a jogi minősítést is megalapozó bizonyítási eszközöket hiányosan értékelte, több bizonyíték esetén nem végzett bizonyítékértékelő tevékenységet, illetve az egymással ellentétes bizonyítási eszközök közötti ellentétet meg sem kísérelte feloldani. Kiemelte, hogy a törvényszék nem vonta értékelési körbe az minisztérium szervezeti és működési szabályzatát és a minisztérium osztálya ügyrendjét, nem foglalkozott a III. r. vádlott beosztása kapcsán rendelkezésre álló bizonyítékokkal, a III. r. vádlott konkrét tevékenységét, feladatait nem nevesítette.

[94] Az ítéltábla nem értett egyet ezzel az értékeléssel. A III. r. vádlott beosztását, jelesül, hogy osztályvezetőként dolgozott az minisztériumban, az ítéleti tényállás a kellő részletességgel tartalmazza. Az ezen tény megállapítását megalapozó okirati bizonyítékot az ítélet indokolása hivatkozza, a további részleteknek büntetőjogi relevanciája nincs, a védő által hivatkozott jogi normák értékelése – ahogy arra a másodfokú bíróság a jogi indoklás körében részletesen ki fog térni – nincs kihatással a minősítésre. Ebből következően azt kell megállapítani, hogy a törvényszék e körben is maradéktalanul teljesítette indokolási kötelezettségét.

[95] Nem találta alaposnak a másodfokú bíróság az I. és IV. r. vádlottak védőinek azon kifogását sem, amely szerint a törvényszék a védelem által előterjesztett bizonyítási indítványokat alaptalanul utasította el, és ezt ítéletében nem indokolta meg. Az elsőfokú ítélet [524]-[528] bekezdéseiben a törvényszék részletes indokát adta annak, hogy miért nem tartotta szükségesnek a védelem által előterjesztett bizonyítási indítványokat. Ezzel az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének e körben is maradéktalanul eleget tett, és minthogy megalapozatlansági hibát mindez még részben sem eredményezett, az ítéltábla a törvényszék álláspontjával is mindenben egyetértett.

[96] Ezen túlmenően Terhelt4 IV. r. vádlott védője fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság olyan mértékben szegte meg az indokolási kötelezettségét, amely alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése indokolt. Azonban erre vonatkozó további érvekkel nem szolgált, csak általánosságban utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság egyoldalúan értékelte a bizonyítékokat, nem fejtette ki részletesen, miért vetette el a vádlottakra kedvező bizonyítékokat, vagy azt, hogy az általa figyelembe bizonyítási eszközöket egyáltalán miként értékelte. Ahogy arra már utalt a másodfokú bíróság, e körben semmilyen hiányosságot nem tárt fel, a védő által vázlatosan, a kifogásolt ítéletrészekre utalás nélkül megfogalmazott kritikák nem voltak alaposak.

[97] A védelmi fellebbezések az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást is támadták. Az ilyen perorvoslati támadás kizárólag akkor vezethet eredményre, ha az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat hiányosan értékelte, iratellenes megállapításokat tett, tényből tényre helytelenül következtetett, vagy egyéb logikai hibát vétett. Az ítéltábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenysége az eljárási törvény előírásainak alapvetően megfelelt, azonban az általa megállapított tényállás kisebb, de a másodfokú eljárásban pótolható hiányosságokban szenved, és az néhány részlet tekintetében nem teljesen felel meg az ügyiratok tartalmának [Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pont].

[98] Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a tényállás megállapítása szempontjából alapvető jelentősége volt Terhelt2 II. r. vádlott nyomozás során tett, önmagát és társait is terhelő vallomásának, és felismerte azt is, hogy II. r. vádlott a tárgyalási szakban előterjesztett írásbeli vallomásában részben eltért gyanúsítottai vallomásától. Az elsőfokú bíróság a terhelti vallomás következtetlenségeit ítélete [92]-[96] bekezdéseiben részletesen számba vette, azokat összevetette a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal, és ez alapján a vizsgálat alapján úgy foglalt állást, hogy a II. r. vádlott nyomozás során tett terhelő vallomása fogadható el a tényállás alapjául (elsőfokú ítélet [97]-[99] bekezdés). A másodfokú bíróság ezzel az elsőbírói gondolatmenettel teljes egészében azonosulni tudott, az csupán annyi kiegészítést igényel, hogy a II. r. vádlott 2021. február 9. napján tett gyanúsítottai vallomását – a kihallgatási jegyzőkönyv tanúsága szerint – a rendelkezésére álló cégiratok, naptár és feljegyzések átnézése után tette. Ez az általa tett vallomás hitelességét, az abban közölt adatok pontosságát nagymértékben megerősíti.

[99] A II. r. vádlott védője fellebbezésben azt az álláspontját fejtette ki, hogy a II. r. vádlott csupán pontosította vallomását az időrend tekintetében, és hogy „természetes emberi tulajdonság, hogy hónapokkal, sőt évekkel később az ember a bizonyítékok megismerését követően rakja össze legjobb tudomása szerint a történések időrendbeliségét”. Ezzel szemben az a törvényszerű, hogy az ember emlékezete az idő előrehaladtával egyre jobban megkopik, extrém traumákat leszámítva nincs olyan történés, amire az átlagember évekkel később jobban emlékezne, mint az eseményeket követő néhány hét vagy hónap elteltével. Nem felel meg a valóságnak az a védői hivatkozás sem, amely szerint már a vádemelés után az ügyiratokból rakta össze a II. r. vádlott az események pontos időpontjait, hiszen utolsó gyanúsítottai vallomását – ahogy arra a korábbiakban már kitért az ítéltábla – a rendelkezésére álló iratok áttekintése után tette, és ezek a között egy naptár is szerepelt. Alappal tehát az feltételezhető, hogy ha valaki a saját naptára és feljegyzései alapján tesz az eseményekhez évekkel közelebbi időpontban vallomást, akkor azok sorrendjére és pontos időpontjára is hiteles adatokat tud közölni.

[100] Ezen túlmenően a II. r. vádlott védője fellebbezése hangsúlyos része volt annak kifejtése, amely szerint a II. r. vádlott nem tett következtelen vallomást. Arra már nem tért ki a védő, hogy amennyiben ez igaz lenne, akkor miért tagadta a II. r. vádlott a bűnösségét a bíróság előtt, ugyanis a gyanúsítottai vallomásában egyértelműen terhelte mind saját magát, mind pedig az I. r. vádlottat. A II. r. vádlott tárgyalási védekezése nem értelmezhető másként,

mint a büntetőjogi felelősségét mentő tények előadásaként, ami nyilvánvalóan ellentétben van a gyanúsított vallomásával, ahol ilyen tényekre nem hogy nem hivatkozott, de a bűncselekmény elkövetését egyértelműen beismerte (még akkor is, ha a korrupciós bűncselekményben a bűnössége kérdésére nem tett egyértelmű nyilatkozatot), a gyanúsítás ellen panaszt nem tett, és együttműködési szándékát hangsúlyozta. Ezzel a II. r. vádlott védője egyáltalán nem foglalkozott, csupán kisebb részletkérdések tekintetében fejtette ki, hogy azok miért nem felelnek meg a bizonyítékok tartalmának.

[101] Az I. r. vádlott védője a Terhelt2 II. r. vádlott által tett nyomozati vallomás kirekesztését tartotta indokoltnak. Ezt az álláspontját azzal támasztotta alá, hogy a II. r. vádlott első két kihallgatásán a szünetek teljes időtartama majdnem 4 órát ölelt fel, a terhelő nyilatkozatok mindig szünet után hangzottak el, és a II. r. vádlott a szünetekben egyedül volt, ügyvédje nem volt jelen. Arra azonban már nem adott magyarázatot a védő, hogy ezek a körülmények pontosan milyen perrendi szabály alapján teszik törvénysértővé a II. r. vádlott vallomását, és ilyet a másodfokú bíróság sem tudott feltárni. A II. r. vádlott nyomozati kihallgatásai törvényesek voltak, így a kirekesztés nem volt indokolt, a védő által hivatkozott körülmények csak a vallomás érdemi értékelése során juthattak szerephez. Azonban a védő is mindössze sugalmazta azt, hogy a terhelő adatok a szünetekben jutottak valahogy a II. r. vádlott tudomására, és ekkor érhetett olyan ráhatás, ami a terhelő vallomás megtételére motiválhatta őt. Ezeknek a sejtetéseknek minden ténybeli alapja hiányzik, különösen arra figyelemmel, hogy maga a II. r. vádlott sem számolt be ilyen jellegű nyomásgyakorlásról.

[102] A törvényszék a II. r. terhelő vallomását összevetette az egyéb bizonyítékokkal, így a leplezett eszközök alkalmazása során rögzített közleményekkel és üzenetekkel, az érintett gazdasági társaságokra vonatkozó cégadatokkal, az atkári ingatlan hasznosítási terveit elemző szaktanácsadói feljegyzéssel, továbbá a nyomozás során beszerzett egyéb okirati bizonyítékokkal. Véggkövetkeztetése az volt, hogy a II. r. vádlott nyomozás során tett vallomását az egyéb bizonyítékok lényegében teljes egészében alátámasztják, és ezzel a másodfokú bíróság is egyetértett.

[103] Az I. r. vádlott védője az elsőfokú ítélet átfogó kritikáját adta akkor, amikor kifejtette, hogy a teljes ítéleten végigvonuló „logikai következtetések” teljesen hiteltelenné teszik az ítélet indokolását, és azt tanúsítják, hogy ahol a bíróság valamilyen feltevésére nem volt bizonyíték, vagy az ellentétes volt a bíróság gondolataival, akkor a „logikusan következik” fordulattal vagy az adott bizonyíték mellőzésével oldotta fel az ellentmondást. Szemben a védő – lényegében az elsődleges tényekből a további tényekre vont következtetések létjogosultságát megkérdőjelező – elképzeléseivel, a logikai következtetés teljesen természetes és szükségszerű módszere a bizonyítékok értékelésének. Ez a közvetett bizonyítékok mérlegelésének egyik eszköze, ami során a bíróság nem a közvetlen bizonyíték által bizonyított tényről rögzíti a tényállásban, hanem közvetett bizonyíték által bizonyított tényről további tényre logikai következtetést von. Ez olyannyira része a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységének, hogy a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontja azt külön is nevesíti. Az ekként levont következtetések, tényállítások kapcsán a közvetlenül terhelő személyi, okirati bizonyítékok hiányára történt védői, terhelti hivatkozások ezért eleve értelmezhetetlenek. A védelem által sérelmezettek valójában a következtetések helyességét, és ekként a vádlottak cselekvőségét, tudattartalmát érintő tények megalapozottságát vitatták,

mely azonban nem volt alapos, ugyanis a következtetések során az elsőfokú bíróság semmilyen hibát nem ejtett.

[104] További általános jellegű kritikaként fogalmazta meg a védő azt, hogy az elsőfokú ítélet a tanúk vallomását csak rögzíti, de értékelő tevékenységet nem végez ezzel kapcsolatban, azokat nem veti össze a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal. Ezzel szemben az elsőfokú ítélet tartalma alapján egyértelműen megállapítható, hogy a törvényszék a tanúvallomások egyenkénti értékelését követően azokat minden esetben összevetette a vádlotti védekezésekkel, a többi tanúvallomással és az okirati bizonyítékokkal is.

[105] Annak a védői kritikának sincsen semmilyen alapja, amely szerint a korrupciós cselekmény befejezetté válását követő tevékenységek, lehallgatások alapján próbált meg az elsőfokú bíróság alapot teremteni egy már korábban lezárult állítólagos bűncselekmény igazolásához. Ugyanis a Be. 167. §-ából következő szabad bizonyításból eredően a bíróság bármely olyan bizonyítékokat felhasználhat, amely alkalmas a bizonyítandó tény igazolására. Ideértendők a bűncselekmény elkövetését követően keletkezettek is, ezt szűkítő törvényi korlátozás – értelemszerűen – nincs. Egy bizonyíték felhasználását nem a keletkezési ideje teszi lehetővé és szükségessé, hanem a relevancia [Be. 163. § (1) bekezdés]. Márpedig a törvényszék által hivatkozott bizonyítékok a vádlottak terhére rótt bűncselekmény bizonyítása szempontjából kétségtelenül releváns információkat tartalmaztak.

[106] Az I. r. vádlott védője hivatkozott arra is, hogy az I. r. vádlott nem a „cégcsoport” érdekében nézett utána egyes földügyeknek, hanem a cég6 mintagazdasággá válásának elősegítése érdekében, a egyéb érdekelt1-nek soha semmilyen köze nem volt a cég6-hez, továbbá az I. r. vádlott soha semmilyen, a hivatali hatáskörébe tartozó intézkedést nem tett a egyéb érdekelt1 érdekében. Kifogásolta a védő, hogy az elsőfokú bíróság a fentiek ellenére az ítéletében folyamatosan összemossa a egyéb érdekelt1-t a cég6-vel.

[107] A bizonyítékok helyes értékelése nem támasztja alá ezt a védői kifogást. Terhelt2 II. r. vádlott első gyanúsított kihallgatása során a több cégből álló cégcsoportot jelölte meg munkahelyeként, vallomásában egyértelműen egységes egészként kezelte ezeket a cégeket, és az I. r. vádlottal folytatott, a lehallgatási anyagban szereplő beszélgetésekből és üzenetváltásokból is egyértelmű, hogy a II. r. vádlott csupán technikai kérdésnek tekintette azt, hogy melyik projekt melyik cég keretében valósulhat meg. Ennek világos bizonyítéka az is, hogy az ÁTK pályázaton résztvevő cég nevét a pályázat részleteinek megbeszélése után közölte az I. r. vádlottal, az előzetes egyeztetések során még ő maga sem tudta, melyik cégnek milyen szerepe lesz a pályázati folyamatban. Hasonlóan értékelendő az elsőfokú ítélet [120]-[130] bekezdéseiben részletesen elemzett és a tényállás megállapítása szempontjából alapvető jelentőséggel bíró közlemény, ugyanis az abban felvázolt üzleti elképzelésben is összemósódtak a II. r. vádlott által irányított cégek és azok konkrét szerepe a tervezett beruházásban. Nem lehet figyelmen kívül hagyni a II. r. vádlott gyanúsított vallomásában előadott azon tényt sem, amely szerint a Heves megyében levő atkári ingatlan megvásárlása egyáltalán azért merülhetett fel, mert a mintagazdaság egyik feltétele a megyéken átívelő integráció, márpedig a cég6 csak Jász-Nagykun-Szolnok megyében művelt földeket.

[108] Komoly jelentősége van az elsőfokú ítélet [150] bekezdésében hivatkozott üzenetnek, amelyben a II. r. vádlott azt közli az I. r. vádlottal, hogy a „cég8 lesz a cég6 ÁTK-s magyar hangja”. Ebből világosan látszik, hogy a II. r. tulajdonában álló és általa ügyvezetett cég8 pályázata a résztulajdonában álló és szintén általa ügyvezetett cég6 üzleti érdekeit szolgálta volna. Ezt együtt értékelve a egyéb érdekelt1 cégértékének meghatározásáról és a cég8 által benyújtott pályázat pénzügyi hátterének értékeléséről szóló – a védelem által a fellebbezésekben kritikával egyébként nem illetett – szaktanácsadói feljegyzés adataival, az a következtetés is levonható, hogy a egyéb érdekelt1 atkári ingatlanszerzése nem választható el a II. r. vádlott érdekeltiségébe tartozó cégek, így többek között a cég6 tevékenységétől sem. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy az atkári ingatlant a egyéb érdekelt1 azért adta bérbe a cég8-nek, hogy azon részben pályázati pénzekből milliárdos nagyságrendű beruházás valósulhasson meg, és a cég8 a pályázatban felvázolt tevékenység keretében értékesítési szerződést kötött három, szintén a II. r. vádlott által ügyvezetett gazdasági társasággal (cég16, cég7, cég9). Így tehát amikor a egyéb érdekelt1 az atkári ingatlant bérbe adta a cég8-nek, a II. r. vádlott által vezetett cégcsoport egészének nyereséges működését segítette elő, amiből pedig egyenesen következik, hogy az I. r. vádlott által a szintén a cégcsoport keretében menedzselt cég6-nek nyújtott segítség áttételesen a saját anyagi érdekeit is szolgálta.

[109] Az I. r. vádlott védője szerint iratellenes az elsőfokú ítélet azon állítása, amely szerint az I. r. vádlott a „hivatali helyzetéből adódó lehetőséget” kihasználva kereste volna meg név a Terhelt2 II. r. által felvázolt egyes ügyletek kapcsán. A valóság ezzel szemben az a védő álláspontja szerint, hogy név megkeresése a napi szakmai rutin része volt. Ez a védői érvelés alapvető logikai hibába szorult. Ugyanis azt senki nem vonta kétségbe az eljárás során, hogy az I. r. vádlott és név között napi szintű hivatali kapcsolat volt, de pont ez a kapcsolat adott lehetőséget arra, hogy az I. r. vádlott a hivatali feladatain túlmutató, a II. r. vádlott és ezáltal áttételesen a saját érdekeinek megfelelő ügyintézkést folytasson – vagyis kihasználja „hivatali helyzetéből adódó lehetőségeit”.

[110] Ehhez részben kapcsolódóan a II. r. vádlott védője azt kifogásolta, hogy az I. és II. r. vádlott 2020. május 22. és június 3. között nem állapodtak meg semmiről, ezt az ítéleti tényállítást semmilyen bizonyíték nem támasztja alá. Ezzel szemben a II. r. vádlott gyanúsítottai vallomásában előadta, hogy az I. r. vádlott már az első találkozásukon említette neki, hogy ismeri az földügyi szervezet-ban dolgozó embereket, a II. r. vádlott és üzlettársa ebben meglátták a lehetőséget, hogy tud nekik segíteni a cégcsoport által művelt földek ügyeinek intézésében, és abban a II. r. vádlott konkrét segítséget is kért tőle a cég6 által bérelt földterületekre vonatkozó szerződések, továbbá a jászalsószentgyörgyi ingatlan megszerzése tekintetében.

[111] A II. r. vádlott védője hivatkozott a fellebbezésben arra is, hogy az I. r. vádlott nem tudott a pályázatokról felvilágosítást adni, és e körben nincs semmilyen bizonyíték. Az I. r. vádlott e körben azt adta elő, hogy a vádlottak közötti együttműködés korai szakaszában az I. r. vádlott még nem is tudott az ÁTK pályázatról, sőt, ő maga kérdezett rá a II. r. vádlottnál bizonyos részletekre. Ezen védői kifogások azért nem foghattak helyt, mert a II. r. vádlott

gyanúsítottai vallomásaiban határozottan adta elő, hogy az I. r. vádlott azzal is alá kívánta támasztani azt, hogy az atkári ingatlan megvásárlása jó befektetés, hogy majd a későbbiekben pályázati forrásokból azt fejleszteni lehet. A II. r. vádlott azt nem állította, hogy konkrétan az ÁTK pályázatról beszélt volna az I. r. vádlott, csupán azt, hogy szó volt arról is, hogy később lesznek olyan pályázatok, amelyekre a cég el tud majd indulni.

[112] Az I. r. vádlott védője hivatkozott arra is, hogy az ÁTK pályázatot kiíró hatósághoz az I. r. vádlottnak semmilyen köze nem volt, a pályázatok kiírására, illetve elbírálására semmilyen ráhatással nem bírt, és ezt tanú1 és tanú2 tanúk is megerősítették. Az elsőfokú bíróság ítélete [150]-[153] bekezdéseiben elemezte az ÁTK pályázat kapcsán folytatott beszélgetéseket, és helyes végkövetkeztetése az volt, hogy az I. r. vádlott a II. r. vádlott érdekében közbenjárt a pályázattal kapcsolatban. Szemben a védő érvelésével az elsőfokú ítélet nem állította azt, hogy az I. r. vádlott részt vett volna a pályázat elbírálásában. Azt állította, és ezt a lehallgatási anyag teljes mértékben alátámasztja, hogy az I. r. vádlott hivatali kapcsolatai és informális befolyása kihasználásával egyengette a pályázat útját, és ezzel hozzájárult annak sikeres elbírálásához. Mivel pedig a pályázó cég8-nek üzleti érdekei – az atkári ingatlanra vonatkozó bérleti szerződésre figyelemmel – egybeestek a egyéb érdekelt1 üzleti érdekeivel, ez a közbenjárás nem csupán a II. r. vádlott által vezetett cégcsoport érdekében, hanem áttételesen az I. r. vádlott saját anyagi gyarapodása érdekében is történt.

[113] Az I. r. vádlott álláspontja szerint „továbbra sem felel meg a valóságnak”, hogy Terhelt2 II. r. vádlott és az általa képviselt tulajdonosi kör az ingatlan megvásárlása kapcsán pályázati úton igénybe vehető állami támogatással mezőgazdasági vállalkozás beindítását tervezte. Azonban, ha egyéb elképzelései lettek volna a vádlottaknak, nehezen magyarázható, hogy az ingatlant – a beruházás megvalósítási idejét és a fenntartási időt egybeszámítva – legalább hét évre bérbeadták az állattartást tervező cég8-nek, amely cég ezt a tevékenységet részben állami pályázati forrásból indította volna be. Ebből a szempontból semmi jelentősége nincs annak, hogy a egyéb érdekelt2 ingatlanhasznosítással foglalkozott, hiszen nem ez a cég folytatott volna agrártevékenységet az atkári ingatlanon, hanem a cég8

[114] Az I. r. vádlott védője komoly kritikával illette a tervezett beruházás részleteit bemutató tényállásrészt (elsőfokú ítélet [28] bekezdés), következtetése szerint a leírt üzleti koncepció nem volt alkalmas arra, hogy a egyéb érdekelt1 értéke öt éves távlatban növekedjen, így az I. r. vádlott sem tett volna szert anyagi előnyre.

[115] Kiindulópontként rögzítendő, hogy a bíróságnak nem feladata az üzleti terv megvalósíthatóságát és az üzleti kockázatokat elemezni, vagy állást foglalni abban a kérdésben, hogy a projekt megvalósítása után pontosan milyen összegű haszonra tett volna szert a egyéb érdekelt1 A vád tárgyává tett bűncselekmény tényállásszerűsége szempontjából annak van jelentősége, hogy akkor, amikor a vádlottak megállapodtak az I. r. vádlott üzletrészszerzésében, ez önmagában jelentett-e bármilyen előnyt az I. r. vádlottnak. Az előny az üzletrész által megtestesítve, közvetve valóban anyagi érdekeltséget takar, de az kissé összetettebb vizsgálatot igényelt.

[116] Közvetlenül az üzletrész megszerzése egymagában piaci pozíciót teremt, és ennek a valós értéke az általa közvetetten elérhető további előnyökben mérhető: abban, hogy milyen perspektívákat kínál az adott üzleti pozíció. Ebből a szempontból a kérdés mindössze az, hogy alappal számíthattak-e arra a vádlottak, hogy a II. r. vádlott elképzeléseinek megfelelően lebonyolított beruházás biztos anyagi hasznot hajt majd az I. r. vádlott részére. Erre a kérdésre a válasz egyértelműen igen. Könnyen belátható, hogy ha egy 48 millió forintért megszerzett ingatlanon milliárdos nagyságrendű beruházást hajtanak végre, majd a fenntartási idő leteltével egy teljes egészében felújított, bejáratott üzleti kapcsolatokkal rendelkező állattartó telepet adnak át az ingatlan tulajdonosának, akkor az rendkívül nagy valószínűséggel haszonnal tudja zárni a projektet. Az üzleti kockázatok mérlegelésekor a befektetés, a megtérülés, majd a haszon elérése esélyeinek felmérése áll a döntés fókuszában, és a jelen ügyben e mérlegelési tevékenységet a befektetett pénznél hatványozottan magasabb pályázati („ingyen”) pénzek I. r. vádlott közreműködése általi biztos elnyerése, a több mint félmilliárdos állami támogatás sokszorosán megkönnyítette.

[117] Ebből a szempontból van el nem mellőzhető jelentősége annak is, hogy Terhelt2 II. r. vádlott a mintagazdasággá válást készítette elő, és ebben neki az I. r. vádlott – saját vallomása szerint is – komoly segítséget nyújtott. A mintagazdaságok létrehozása közismerten kiemelt agrárpolitikai célkitűzésnek minősülnek, jelentőségük már az ezt érintő jogi környezetből is feltárható [pl. a mintagazdaság kialakításáról szóló 1910/2015. (XII. 11.) Korm. határozat]. Ebből kitűnik, hogy a mintagazdaságok számos kedvezményt kaphatnak az államtól, így többek között az európai uniós pályázatok vagy nemzeti költségvetési forrásból megvalósuló fejlesztési támogatások esetében előnyben részesíthetőek, nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházássá nyilváníthatók bizonyos összeghatárt elérő beruházásaik, adókedvezményeket vehetnek igénybe stb. Az integráló funkció és a tangazdaság keretében megvalósuló, oktatási intézményekkel történő együttműködés a megművelt területek mértékének és az üzleti partnerek számának növekedését vetíti előre. A mintagazdaság következőképpen modern, a legkorszerűbb technológiával működő, nagy jövedelmezőségű termelő, fenntartható agrárvállalkozás üzemeltetése, és ezért az agrárszektoron belül vitán felül igen magas helyiértéket képviselt.

[118] A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelmű, hogy az I. r. vádlott részesedni kívánt ezekből az anyagi hasznokból. Ezt támasztja alá az, hogy Terhelt2 II. r. vádlott vallomása szerint azért volt kíváncsi az üzleti tervre az I. r. vádlott, mert a saját haszna érdekelte, és első elképzelése szerint magából a mintagazdaságból szeretett volna részesedést. Az üzletrész felajánlására azért került sor, mert – Terhelt2 II. r. vádlott vallomása szerint – az I. r. vádlott valamilyen hasznot várt a kettejük közötti együttműködéstől, és ebben a kontextusban, az üzleti terv felvázolását követően tartotta elfogadhatónak a egyéb érdekelt1-be való beszállást. Hasonló következtetés vonható le a 2020. június 4. napján rögzített telefonbeszélgetésből, amiben az I. r. vádlott a II. r. vádlott által felvázolt üzleti tervet „nagyon jónak” tartotta. Így tehát az I. r. vádlott tisztában volt a II. r. által vezetett cégcsoport jövőbeli potenciális jövedelmezőségével, ahogy azzal is, hogy a cégcsoport egyik cégében szerzett tulajdonrésze milyen komoly hosszútávú üzleti potenciált jelent számára, és ennek a várható közvetett előnynek a tudatában fogadta el Terhelt1 I. r. vádlott a II. r. vádlott ajánlatát az 5%-os üzletrészre, ami ily módon közvetlenül megteremtette számára az igen előnyös piaci

pozíciót a megnövekedett értékű ingatlan érdekeltségébe történő visszakerülésére, és a későbbi, osztalék formájában érkező nagyobb bevételek elérésére. Egyszerűbben megfogalmazva: az üzletrésszel magát „bevásárolta” (szó szerint nem annak 150.000 Ft-os vételárának kiegyenlítésével, hanem mindannak a „munkának” az eszmei értékével, amit a kapcsolatainak felhasználása és érvényesítése jelentett) a mintagazdaságba, amely önmagában – annak biztos alapokon nyugvó várományai miatt – korábbi személyes helyzetéhez képest őt előnyösebb helyzetbe juttatta. Hogy ez jogtalan volt-e vagy sem, már a jogi minősítésre tartozik.

[119] Ugyanakkor az elsőfokú ítélet tényállása e körben kisebb hibákban szenved, és az ügyiratok tartalmával teljes mértékben össze nem egyeztethető állításokat is tartalmaz. Ez arra vezethető vissza, hogy a törvényszék nem rögzítette azt a tényt, hogy az állattartó telepet nem a egyéb érdekelt¹, hanem a cégcsoport egy másik cége fogja megvalósítani. Enélkül kevésbé érthető az elsőfokú ítélet [32] és [33] bekezdéseiben rögzített „visszakerülés”, és az sem egyértelmű, hogy az állam által kiírt pályázaton nem az újonnan alapítani tervezett cég indult volna el. Ezeket az adatokat a másodfokú bíróság a pályázati iratanyag, a II. r. vádlott vallomása, a egyéb érdekelt¹ cégértékét elemző szaktanácsadó feljegyzés és a meghallgatási anyag alapján rögzítette a tényállásban. Emellett nem volt elég egyértelmű a [31] bekezdés megfogalmazása, mert abból nem teljesen világosan derült ki, hogy miben is állt valójában a jogtalan előny, amely az I. r. vádlott kérésének és a II. r. vádlott elfogadásának tárgya volt. Ez szoros összefüggésben állt a bűncselekmény befejezettségével, és ezen keresztül több jogkövetkezmény alkalmazásával, alkalmazhatóságával is.

[120] Az I. r. vádlott védője állította, hogy az ítélet tényállás [32] bekezdése iratellenes, mivel a törvényszék teljes mértékben negligálta az ezzel ellentétes bizonyítékokat, továbbá azt, hogy az I. r. vádlott 2020. július 6. napján értékesítette a egyéb érdekelt² részére az üzletrészt, valamint azt is, hogy a egyéb érdekelt² 8 millió Ft-tal járult hozzá a törzstőkeemeléshez. Azt a védő már nem adta elő, hogy milyen ellentétes bizonyítékokat hagyott figyelmen kívül a törvényszék, ami már csak azért is komoly hiányossága ennek a védői érvelésnek, mert a kérdéses tényállásrész a közhiteles cégadatok alapján tartalmazza a egyéb érdekelt¹ alapításának és törzstőkeemelésének a részleteit. Nem tekinthető hiányosnak sem a tényállás e körben, hiszen azt rögzíti, hogy a egyéb érdekelt² egyidejű törzstőkeemelés révén szerzett 10%-os tulajdonrészt, és a törzstőke 50 millió Ft-ra emelkedett. Ezekből az adatokból nyilvánvalóan következik, hogy egyéb érdekelt² 8 millió Ft-tal járult hozzá a törzstőkeemeléshez.

[121] Kifogásolta az I. r. vádlott védője, hogy az elsőfokú bíróság nem rögzítette ítéletében azt a tényt, hogy a vádlottnak mint ingatlanközvetítőnek konkrét megbízásra volt név²³-tól az atkári ingatlan értékesítésére, amiből az következik a védő nézetei szerint, hogy a II. r. vádlottnak nem helyettes államtitkári minőségében mutatta meg az atkári telephelyet. E körben kifogásolta azt is, hogy a bíróság nem hallgatta meg tanúként név^{4t}, aki az I. r. vádlott ingatlanközvetítői megbízását is megerősítette volna.

[122] Szemben a védő által kifejtettekkel Terhelt I. r. vádlott ezekre a tényekre az elsőfokú eljárásban egyáltalán nem hivatkozott, sőt, azt cáfoló kijelentéseket is tett. Így a 2023. január 23. napján tartott tárgyaláson ügyészi kérdésre úgy nyilatkozott, hogy neki név²³ nem ajánlott fel jutalékot, megerősítő ügyészi kérdésre azt válaszolta, hogy ebben „biztos vagyok” (64. sorszámu jegyzőkönyv 20. oldal). Az atkári ingatlan vételáráról tett nyilatkozatot a 2023. március 16. napján tartott tárgyaláson, de ekkor is csupán annyit mondott, hogy megkérdezte a tulajdonost arról, mennyit szeretne az ingatlanért kapni, és mivel 20 éve dolgozik ingatlanközvetítőként meg tudja ítélni az ingatlanok értékét (70. sorszámu jegyzőkönyv 4. oldal). Az ugyanezen a tárgyaláson kihallgatott dr. név⁸ tanú úgy nyilatkozott, hogy az I. r. vádlott név²³ régi ismerőse, barátja volt, aki közvetítőként jelent meg, de jutalékot nem kért (70. sorszámu jegyzőkönyv 11. és 13. oldal). Látható tehát hogy az I. r. vádlott akkor sem jelezte ezt az állítólagos ingatlanközvetítői megbízást, amikor a bíróság előtt az atkári ingatlan vételárára vonatkozó alkufolyamatról beszélt, és a helyszínen vele tárgyaló tanúnak sem mint ingatlanközvetítő mutatkozott be, ezt igazoló megbízási szerződést a helyszínen nem mutatott senkinek, és illet a bírósági eljárásban sem csatolt be. Ellene szól végezetül az a tény is, hogy az I. r. vádlott az ingatlan kapcsán a cégein keresztül maga is tulajdoni és használati jogviszonyba lépett. Mindezekre figyelemmel helyesen döntött úgy a törvényszék, hogy e körben további bizonyítás lefolytatása szükségtelen, és ugyanezen okokból az I. r. vádlott védőjének a fellebbviteli eljárásban kifejtett érvei sem foghattak helyt.

[123] A törvényszék az elsőfokú ítélet [77]-[78] bekezdéseiben részletesen levezette, hogy a Terhelt II. r. vádlott által leírt, a cég alapítására vonatkozó beszélgetés 2020. június 4. napja előtt történt. Az I. r. vádlott védője ezt a logikai következtetést azzal a kritikával illette, hogy a II. r. vádlottal történt találkozó az I. r. vádlott irodájában kizárólag 2020. június 23. napján történhetett, hiszen május 22. és június 23. között az I. r. vádlott irodájában nem került sor találkozóra, más helyiséget pedig nem hallgattak le ebben az időszakban, ahol a vádlottak beszélgethettek volna. Úgy tűnik, mintha a védő arra alapítaná kifogását, hogy a kérdéses beszélgetést nem rögzítették a leplezett eszközök alkalmazása során. Ez kétségtelen, azonban az oka világos: az I. r. vádlott által használt iroda megfigyelését csupán 2020. július 23. napján engedélyezte a bíróság.

[124] Az I. r. vádlott felszólalásában és a II. r. vádlott perbeszédében arra hivatkozott, hogy az II. r. vádlott és cégcsoportja mögött olyan befektetői körök álltak, amelyek szükségtelenné tették azt, hogy egy helyettes államtitkár megvesztegetése útján érje el céljait. Ezzel a kifogással a másodfokú bíróság nem tudott érdemben foglalkozni, mivel a védelem soha nem jelölte meg konkrétan, hogy kik álltak befektetőként a cégcsoport mögött, csupán utalásokat tett a miniszterelnök családtagjaira. Ezen túlmenően a pályázattal érintett földek állami tulajdonban álltak, formailag ezért az illetékes minisztérium akkor sem volt megkerülhető, ha esetleg magasabb miniszteriális szintű magánkapcsolata is volt a II. r. vádlottnak. A cég¹³-vel folytatott levelezés is éppen azt szemlélteti, hogy a vádlottak egész együttműködésük során törekedtek a formalitás látszatának megtartására, a mögöttes tartalom jogszerűnek történő beállítására. És végül, de nem utolsó sorban a bűnös együttműködés ténylegesen is az illetékes helyettes államtitkárhoz köthető, függetlenül az említett kapcsolati tőkéltől. Így a védelem által előadottak minden ténybeli alapot nélkülöző spekulációnak tekintendők.

[125] Az I. r. vádlott a fentiek kapcsán hivatkozott arra is, hogy neki lett volna félnivalója, és hogy a II. r. vádlottal felsőbb szintű utasításra vette fel a kapcsolatot. Ez tartalmilag kényszerre vonatkozó védekezésnek tekintendő, azonban a Btk. 19. §-ában foglalt büntethetőséget kizáró ok megállapítására vezető tények egyáltalán nem merültek fel az ügyben. Először is hangsúlyozandó, hogy az I. r. vádlott ilyen ráhatásra a nyomozás és az elsőfokú eljárás során egyetlen alkalommal sem hivatkozott, de ilyen irányú bizonyíték nem is merült fel az ügyben. Az I. és II. r. vádlott kapcsolata a közöttük lezajlott beszélgetések alapján pont fordított volt: az I. r. vádlott érezte a II. r. vádlottal hatalmi pozícióját, és ő volt az, aki először beszélt arról, hogy a segítségért cserébe valamiféle ellenszolgáltatást vár el a II. r. vádlottól.

[126] Az elsőfokú bíróság ítélete [165]-[209] bekezdéseiben rendkívüli részletességgel elemezte az I. r. vádlott terhére rótt közokirat-hamisítás kapcsán rendelkezésre álló bizonyítékokat. Komoly hangsúlyt fektetett annak vizsgálatára, hogy akár a II. r. vádlott, akár név² részéről tanúsított érdeklődés vételi kérelemnek tekinthető-e, és ennek során értékelte a tanúvallomásokat, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat és az állami tulajdonban lévő földek eladására irányadó jogi és egyéb normákat is.

[127] Az I. r. vádlott védője kifogásolta a törvényszék ezen eljárását arra hivatkozással, hogy annak megítélése, hogy mi minősül vételi kérelemnek egy állami föld kapcsán, olyan szakkérdés, amelynek megválaszolása egyértelműen nem az ügyészség vagy a bíróság kompetenciájába tartozik, hanem elsődlegesen a vonatkozó törvényi előírások, az minisztérium által kialakított gyakorlat, az földügyi szervezet szakértő munkatársai által követett protokoll, valamint az ő szakmai döntésük az irányadó, és a védő kijelentette azt is, hogy az I. r. szakmai múltja alapján mértékadó véleményt tud adni ebben a kérdésben. Ezzel szemben annak megítélése, hogy egy jognyilatkozat tekinthető-e vételi kérelemnek vagy sem, tisztán jogi kérdés, amely ettől eltérő területre tartozó különleges szakértelmet nem igényel, és mint ilyen a bíróság jogértelmezésére tartozik.

[128] A törvényszék helyesen értékelte tanú³, tanú¹⁰ és tanú¹¹ tanúk vallomásait, akik a földügyi szervezet alkalmazottjaiként arról számoltak be, hogy az földügyi szervezet-hoz kizárólag az elsőfokú bíróság által is hivatkozott utasításban meghatározott formanyomtatványon lehet érvényes vételi ajánlatot előterjeszteni. E körben az I. r. vádlott védője arra hivatkozott, hogy ez kizárólag az földügyi szervezet előtt megindított eljárásra igaz, de vételi ajánlatot – mindenféle formai kötöttség nélkül – az minisztériumban is elő lehetett terjeszteni állami tulajdonban lévő földek megvásárlására. Ennek azonban az ügy eldöntése szempontjából semmi jelentősége nincs, hiszen név² nem az minisztériumnak, hanem az földügyi szervezet-nak írt levélben érdeklődött a kérdéses földterület megvásárlása iránt, vagyis ha ezt az földügyi szervezet érvényes vételi ajánlatnak tekintette volna, a hivatkozott tanúvallomásokban felvázolt eljárásrend alapján őt hiánypótlásra kellett volna felhívni – ez azonban soha nem történt meg. Ezen kívül az I. r. vádlott a cselekmény tárgyát képező levélben is azt állította, hogy a vételi kérelem az földügyi szervezet-hoz érkezett be.

[129] Az elsőfokú bíróság tartalmilag is elemezte név²nek és Terhelt² II. r. vádlottnak a jászalsószentgyörgyi földterület tekintetében megtett jognyilatkozatait. Ezen vizsgálat alapján megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a név² által írt levél vételi iránti kérelmet nem fejez ki (elsőfokú ítélet [167]-[168] bekezdés). Az elsőfokú ítélet [128] bekezdése elemzi az I. és II. r. vádlottak között 2020. június 4. napján lefolytatott telefonbeszélgetés tartalmát, és abból helyesen vonta le azt a következtetést a törvényszék, hogy ekkor még mindkét vádlott által tudottan egyáltalán nem volt vételi szándéka a II. r. vádlottnak, sőt, még abban sem volt biztos, hogy milyen formában szeretné hasznosítani a kérdéses földterületet. A lehallgatott beszélgetésből az is egyértelműen kiderül, hogy az I. r. vádlott ennek ellenére már korábban megkereste a cég¹³-t a vagyongazdálkodási jogról való lemondás érdekében. Kiemelkedő bizonyíték továbbá, hogy az I. r. vádlott ezen telefonbeszélgetést követően néhány órával sms üzenetet írt a II. r. vádlottnak, amiben felhívta a figyelmét arra, hogy be kell adni a vételi kérelmet a jászalsószentgyörgyi földterületre (elsőfokú ítélet [131] bekezdés). Ebből minden kétséget kizáróan következik, hogy 2020. június 4. előtt a II. r. nem adott be vételi kérelmet.

[130] A hivatkozott üzenetváltás tekintetében az I. r. vádlott védője alaptalanul hivatkozott arra, hogy ez is azt igazolja, hogy az I. r. vádlott abban a tudatban küldte el a megkeresést cég¹³-nek, hogy a kérdéses földterületre érkezett érvényes vételi ajánlat. Ugyanis ez az üzenetváltás egy héttel a társaságnak küldött megkeresés dátuma utáni időpontra esik.

[131] Ezen adatok tükrében van nagyobb jelentősége annak is, hogy az földügyi szervezet által megküldött iratok tanúsága szerint név még ugyanezen a napon, 2020. június 4. napján intézkedett az minisztérium megkereséséről, és ennek másnap tettek eleget. Alaptalanul hivatkozott a védelem arra, hogy az I. r. vádlott név megkereséséből értesült arról, hogy vételi kérelem érkezett a kérdéses földterületre, így tehát valós tartalmú megkeresést küldött ki a cég¹³ felé. Ugyanis ha az igaz, hogy a megkeresésből értesült a vételi kérelemről, akkor a társaságnak küldött levél megírása idejében erről nem volt információja, vagyis – mivel érvényes vételi kérelem tényszerűen nem volt a kérdéses földterületre – vitán felül hamis tényállítást tett. De a lehallgatási anyag alapján is teljesen egyértelmű, hogy az I. r. vádlott kizárólag a II. r. vádlott által jelzett hasznosítási igény érdekében intézkedett a cég¹³-nél, és név tájékoztatása, illetve tőle a megkeresés bekérése, majd annak megküldése az minisztérium felé kizárólag a II. r. vádlott érdekében történt, és annak célja a már kiadott megkeresés utólagos, a 8/2014. (XI. 28.) FM utasítás 3. §-ában szabályozott eljárásrendnek megfelelő lepapírozása volt.

[132] Az I. r. vádlott védője az elsőfokú ítélet [198] és [199] bekezdését úgy értelmezte, hogy a törvényszék a legalapvetőbb tényeket sem tisztázta, így azt, hogy a kérdéses ingatlan nem minősül erdőnek, ennek ellenére több alkalommal idézi az ítéletben az erdők vagyongazdálkodási jogával összefüggő szabályokat. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság ítélete hivatkozott bekezdéseiben csupán a cég¹³ felé kiadott megkeresés tartalmára hivatkozik, márpedig azt a védelem sem cáfolta, hogy a megkeresés az ítéletben rögzített tartalomban került megküldésre.

[133] Összességében az rögzítendő, hogy 2020. május 27. napján érvényes vételi ajánlat sem név², sem a II. r. vádlott részéről nem állt rendelkezésre sem az földügyi szervezet-ban, sem pedig az minisztériumban, és az I. r. vádlott e körben téves feltevésben semmiképpen nem lehetett, hiszen a vételi ajánlatot állító tájékoztatás az minisztériumba csupán 2020. június 5. napján érkezett meg.

[134] A 2. tényállási pont tekintetében az I. r. vádlott védője arra alapította kifogásait, hogy a kérdéses tanulmány elkészítése az minisztérium számára előírt feladat volt, azt nem színlég kérte be Terhelt³ III. r. vádlott, hanem a minisztériumban szokásos eljárásrend szerint. Ehhez kapcsolódóan a IV. r. vádlott védője kifejtette, hogy az minisztérium 2020-ban 127 esetben kötött ugyanolyan technikai megoldással vállalkozási és megbízási szerződéseket.

[135] Ezeknek a tényeknek azonban az ügy eldöntése szempontjából semmi jelentősége nincs. Ugyanis az, hogy a tervezett tanulmány illeszkedik az minisztérium feladatkörébe, illetve hogy az ajánlatok bekérése (az I. r. vádlott 1. tényállási pontban írt cselekményeivel azonos módszereket alkalmazva) formálisan jogszerű volt, és az nem volt ellentétes az irányadó közbeszerzési szabályokkal sem, nem cáfolhatja annak az egyéb meggyőző bizonyítékokon alapuló elsőbírői következtetésnek a helyességét, amely szerint eleve nem az volt a vádlottak terve, hogy a Terhelt⁴ IV. r. által vezetett vállalkozás fogja megírni a tanulmányt, és jogszerű kifizetésben fog részesülni az minisztérium költségvetéséből.

[136] Az I. r. vádlott védője szerint azt az elsőfokú bíróság nem tudta semmivel alátámasztani, hogy a tanulmány elkészítéséért kifizetendő összeg egy része az I. r. vádlotthoz jutott volna vissza, illetve hogy az I. és a IV. r. vádlott között bármilyen megegyezés történt volna. Hasonló védekezést adott elő a IV. r. vádlott védője is: nincs adat arra, hogy a IV. r. vádlottal bárki megállapodott volna, az I. és a IV. r. vádlott között semmilyen kapcsolat nem mutatható ki, nem állapítható meg, hogy a vádlott mikor ajánlkozott fel az I. és a III. r. vádlott részére.

[137] Az elsőfokú bíróság logikai következtetés útján állapította meg ezeket a tényeket az ítéleti tényállásban. Következtetései ténybeli alapját elsősorban az I. r. vádlott irodájában végzett megfigyelés során rögzített adatok képezték, amelyeket ítélete [398]-[407] bekezdéseiben részletesen elemzett. A védői fellebbezések tartalmára figyelemmel kiemelendő a 2020. október 13. napján rögzített beszélgetés, amiben az I. és III. r. vádlott már az ajánlatok bekérése előtt több mint két héttel arról beszélget, hogy a III. r. vádlott milyen összeget fog kapni a több mint tízmillió forintos megbízási díjból. A beszélgetésből kiderül továbbá, hogy a tanulmányt a III. r. vádlott írta volna meg, és az nem került volna érdemben felhasználásra a minisztériumon belül (vö. „utána meg jóváhagyod, és nem küldött sehova, csak az elszámolást”).

[138] A 2020. október 29. napján lezajlott beszélgetésből kiemelendő, hogy ekkor már a III. r. vádlott összeállította a tanulmány koncepcióját, a beosztottjaira bízta a konkrét tartalom

kialakítását, továbbá hogy a nyertes cég vezetője „Terhelt4”, akivel majd az I. r. vádlott összeköti a III. r. vádlottat, és ő mindezzel tisztában van. Ez a beszélgetés azért bír komoly jelentőséggel az ügy eldöntése szempontjából, mert abból világossá válik, hogy a minisztériumon belül már az ajánlatbekérő 2020. november 2. napján történt kiküldése előtt elkezdtek összeállítani a beszerezni tervezett tanulmányt, ekkor már tudta Terhelt1 I. r. vádlott, hogy a Terhelt4 IV. r. vádlott által vezetett cég fogja megnyerni a pályázatot, és erről a IV. r. vádlott is tudott már ekkor. Mindez cáfolja a védők által előadottakat, hiszen mindez csak úgy történhetett meg, ha az I. és a IV. r. vádlott még az ajánlatok bekérése előtt megegyezett ebben egymással.

[139] Alátámasztja az elsőfokú bíróság végkövetkeztetését az a tény is, hogy az I. r. vádlott a IV. r. vádlottat kérte meg arra, jelölje meg a két másik pályázó céget, és hogy ezek a cégek a keretösszeget meghaladó összegre, míg a IV. r. vádlott cége a keretösszegnek lényegében megegyező tartalommal nyújtotta be ajánlatát. Szintén megerősíti a törvényszék következtetését az a tény, hogy az I. r. vádlott felhívta a III. r. vádlott figyelmét arra, hogy a lehető legkevesebbet kommunikáljon a IV. r. vádlottal telefonon keresztül, ami a vádlottak közötti konspirációt igazolja. Erre nyilvánvalóan nem lett volna szükség akkor, ha a vádlottak egy minden elemében jogszerű beszerzési eljárást folytattak volna le.

[140] Az I. r. vádlott védője kifejtette, hogy a rögzített beszélgetésekben a „Terhelt4 mindent tud” – ahogy azt az I. r. vádlott többször észrevételezte – kizárólag azt jelenti, hogy a cég2 képes és alkalmas egy ilyen volumenű tanulmány elkészítésére. Ugyanakkor arra is hivatkozott a védő és az I. r. vádlott, hogy Terhelt3 III. r. közreműködésére azért volt szükség, mert kizárólag ő rendelkezett adott területen megfelelő szakértelemmel. A két állítás egyszerre nem lehet igaz, ami ismét rámutat az I. r. vádlott védekezésének komoly belső ellentmondásaira. Ugyanakkor arra sem adott választ az I. r. vádlott, hogy ha a kérdéses tanulmányt kizárólag a III. r. vádlott volt képes elkészíteni, az ő meglátásainak mindenféleképpen szerepelnie kellett benne, akkor mégis miért lett volna szükség külső szakértők bevonására.

[141] A III. r. vádlott díjazásának jogszerűségét próbálta alátámasztani az I. r. és a IV. r. vádlott védője is annak kifejtésével, hogy a díjazás engedélyeztetése folyamatban volt, de erre az elsőfokú bíróság nem volt hajlandó bizonyítást felvenni. A törvényszék helyesen döntött úgy, hogy ebben a kérdésben a további bizonyítás szükségtelen, ugyanis azt a tényt, hogy a III. r. vádlott számára céljutalom kifizetését engedélyezte volna az minisztérium vezetősége, az I. r. vádlott maga sem állította, csupán arra hivatkozott minden objektív bizonyíték nélkül, hogy ennek intézése folyamatban volt. Akkor lett volna minden tekintetben jogszerű az eljárás, ha előbb engedélyezik a céljutalmat, meghatározzák annak feltételeit és összegét, majd ezt követően adják ki a vonatkozó feladatot Terhelt3 III. r. vádlottnak. Ezzel szemben tény az, hogy a III. r. vádlott konspiratív körülmények között közölte, hogy 3 millió Ft-ra tart igényt, ami nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen egy közigazgatási szervnél működő jutalmazási rendszerrel. Emellett arra is figyelemmel kell lenni, hogy a céljutalom a minisztérium személyi kiadásából került volna kifizetésre, míg a cég2-nek kifizetett megbízási díj más költségvetési sorról származott volna.

[142] Világosan mutatja ennek a védekezésnek a tarthatatlanságát az a IV. r. vádlott védője által előadott tény, amely szerint a IV. r. vádlott nem is tudott arról, hogy a megbízási szerződésben esetlegesen milyen szakértő vagy alvállalkozó igénybevételére vonatkozó kötelezettség kerül majd be, vagy egyáltalán kerül-e bele ilyen rendelkezés. Vagyis a IV. r. vádlott védekezése szerint úgy adott be ajánlatot a tanulmány megírására, és úgy határozta meg a vállalkozási szerződés ellenértékét, hogy azzal sem volt tisztában, kizárólag saját erőforrásból, vagy esetleg külsős személyek egyéb jogviszony keretében történő foglalkoztatásán keresztül fogja a feladatot elvégezni. Ezen védekezés ellentmondásosságára mutat rá az is, hogy a IV. r. vádlott védője szerint nem is kellett volna a IV. r. vádlottnak bármit is tudnia arról, hogy a projektben Terhelt3 III. r. vádlottnak részt kell vennie. Felmerül a kérdés, hogy hogyan kalkulálta ki a vállalkozási díj összegét akkor, amikor még meg sem állapodott ezek szerint a tanulmány megírásában jelentős feladatokat vállaló III. r. vádlottal abban, hogy ő milyen díjazásért venne részt ebben a munkában.

[143] Nem tartotta életszerűnek az I. r. vádlott védője azt, hogy a Terhelt4 IV. r. vádlottnál maradó kb. 4 millió forintból még az I. r. vádlottnak is juttatott volna pénzt, hiszen saját költségei levonása után ez neki nem érte volna meg. Ezzel szemben az volt a vádlottak által kidolgozott koncepció lényege, hogy a IV. r. vádlott csak színleg vesz részt a tanulmány megírásában, így az ő oldalán érdemi költség nem is merült volna fel. Pont az lett volna életszerűtlen, ha az I. r. vádlott úgy vesz részt a törvénysértő ügylet lebonyolításában, hogy neki abból semmilyen haszna nem származik.

[144] Terhelt3 a III. r. vádlott védője a tényállás részbeni megalapozatlanságát állította arra hivatkozással, hogy az ítélet tényállásából hiányoznak azok a tények, amelyek a vezető beosztású hivatalos személyként történő elkövetést megalapoznák. Így az elsőfokú ítélet szerinte adós maradt az ezt a jogállást megalapozó jogforrások, illetve tényleges feladat- és hatáskörök leírásával, nem közli a tényállás, hogy a minisztérium osztálya minisztériumon belül önálló szervezeti egységnek minősül, nem derül ki az sem, hogy a III. r. vádlott több hivatalos személyt irányított.

[145] A másodfokú bíróság e körben sem tárt fel hiányosságot a fellebbezésekkel támadott ítélet tényállásában. Az elsőfokú ítélet [34] bekezdése rögzíti, hogy Terhelt3 III. r. vádlott az minisztériumban a minisztérium osztálya vezetője volt. Ez a ténymegállapítás alkalmas arra, hogy a bíróság levezesse a Btk. 294. § (2) bekezdésében írt minősítő körülményt, a védő által hivatkozott tényeknek, körülményeknek, jogi normáknak a jogi indokolás szempontjából lehet jelentősége. Ezért azokra ott fog kitérni az ítéltábla is.

[146] A védelem e körben terjesztett elő bizonyítási indítványt a másodfokú eljárásban. Ezt az ítéltábla azért tartotta szükségletlennek, mert az ismertetni kért tájékoztatás részben az ügyiratokból egyébként is ismert adatokat tartalmazott, részben pedig a Kit. releváns rendelkezéseit részletezte, ami azonban jogi kérdés, és így nem a bizonyításra tartozik.

[147] Kifogásolta a III. r. vádlott védője azt a [39] bekezdésében írt tényállásrészt is, miszerint a III. r. vádlott utasította az 1. számú tanút a beszerzési eljárás lefolytatására. A védő álláspontja szerint a feladat kijelölése ugyan a III. r. vádlott osztályvezetői feladatából adódott, azonban a tartalmi intézkedésre irányulóan a felettese, Terhelt I. r. vádlott adott utasítást, amit a III. r. vádlott csak közvetített. Az ítéleti tényállás következésképpen – a védő álláspontja szerint – iratellenes, mert azt a téves látszatot kelti, mintha a III. r. vádlottól származott volna az utasítás.

[148] Ez a védői kritika sem alapos, mivel az elsőfokú ítélet [38]-[39] bekezdéseit összeolvasva világosan kiderül, hogy az I. r. vádlott határozta meg a három pályázó céget, erről tájékoztatta a III. r. vádlottat, aki az 1. számú tanút bízta meg az ajánlattételi felhívás kiküldésével és a beszerzési eljárás lebonyolításával. Így tehát egyértelmű, hogy a III. r. vádlott utasításának a lényegi tartalmát ugyan az I. r. vádlott határozta meg, de az, hogy beszerzési eljárást az 1. számú tanúnak kell lebonyolítania, már a III. r. vádlott utasításából derült ki az 1. számú tanú számára, és azt ő – mint a közvetlen felettesétől származót – kétségbe soha nem vonta. Nem kifogásolható az „utasítás” kifejezés használata sem, hiszen a III. r. vádlottnak osztályvezetőként az általa vezetett osztályra beosztott 1. számú tanú tekintetében kétségkívül volt erre kiterjedő irányítási jogköre.

[149] Összességében a másodfokú bíróság azt állapította meg a törvényszék bizonyítékértékelő tevékenységéről, hogy a bizonyítás anyagát – a fenti kisebb kiegészítéssel – teljes egészében feldolgozta, helyes logikával értékelte az egyes bizonyítékokat, és szinte kifogástalanul irathú tényállást állapította meg, a tényállás hiányosságai a másodfokú eljárásban az ügyiratok tartalma alapján korrigálhatók voltak.

[150] A fentiek szerint pontosított tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, és cselekményeik jogi minősítése is megfelel az anyagi jogi szabályoknak. A törvényszék jogi indokolása az irányadó anyagi jogi normák és a bírói gyakorlat felhívásával, a releváns tények és a különös részi tényállási elemeknek a jogértelmezés bírói gyakorlatban kialakult elveinek megfelelő egymásra vetítésével tartalmazza annak levezetését, hogy a vádlottak cselekményei milyen bűncselekménynek minősülnek. A jogi indokolás csupán a védelmi fellebbezések tartalmára figyelemmel egészítendő ki a következőkkel.

[151] Terhelt I. r. vádlott védője a bizonyítékok értékelése körében ugyan, de valójában a jogi minősítésre tartozó érvelést vezetett elő akkor, amikor kifejtette, hogy az I. r. vádlottnak a egyéb érdekelt1-ben való tulajdonszerzése nem tekinthető előnynek. A másodfokú bíróság ezzel a kérdéssel korábban már foglalkozott, és azt állapította meg, hogy a II. r. vádlott által felvázolt üzleti terv sikeres megvalósítása hosszútávon a egyéb érdekelt1 és ezen keresztül, áttételesen az I. r. vádlott gyarapodását szolgálta volna. Ez arra vezethető vissza, hogy az üzleti terv szerint bérbeadott ingatlanon részben pályázati pénzből, részben az I. r. vádlottól független pénzügyi forrásból végrehajtott beruházás folytán megnőtt volna az atkári ingatlan

értéke, és azon egy bejáratott mezőgazdasági vállalkozás működött volna. E közvetett, de rendkívül biztos alapokon álló perspektivikus előnyt kizárólag az üzletrész megszerzésével elért agrárpiaci üzleti státusz, üzleti érdekelttség biztosíthatta, aminek eszmei értéke – a benne rejlő lehetőségekre figyelemmel – önmagában közvetlen, korábban nem létező kedvező helyzethez juttatta az I. r. vádlottat. Azt is levezette már az ítéltábla, hogy az atkári ingatlanhoz kapcsolódó beruházás a II. r. vádlott cégcsoportján belül, az abba tartozó cégek együttműködése mellett valósult volna meg, így az I. r. vádlott üzleti érdekei sem választhatók el a cégcsoport üzleti érdekeitől.

[152] A büntetőjogi dogmatikában kiforrott értelmezés szerint előnynek kell tekinteni minden olyan juttatást, amely alkalmas arra, hogy az elkövetőt vagy rá tekintettel mást a korábbinál kedvezőbb helyzetbe juttassa. Az előny nem feltétlen vagyoni jellegű, lehet személyes, erkölcsi jellegű is. A vagyoni jellegű előny nem csupán pénzbeli lehet, ide sorolható a pénzértéket képviselő dologi juttatás is, és az sem zárja ki a tényállásszerűséget, ha ez visszerthes ügyletként valósul meg, amikor annak a feltételei egyébként nem állnának fenn. Minden olyan előny jogtalan – és a vesztegetési tényállás megállapítására lehetőséget teremt –, amely alkalmas arra, hogy a hivatalos személy működését a közérdek kárára befolyásolja (BH2016. 3.). Az előny és a hivatalos személy működése közötti kapcsolat egyértelmű, ha valamilyen aktuális tevékenységhez kötődik, vagyis akkor részesül a hivatalos személy az előnyben, amikor az előny adójának az ügyében éppen eljár, vagy a megindítandó ügyében várhatóan el fog járni (BH1998. 414.).

[153] A fenti feltételek mindegyike fennáll az I. és II. r. vádlottak által megvalósított cselekmény tekintetében. Az I. r. vádlott piaci-üzleti előnyben részesült azáltal, hogy üzletrészt szerzett magát az atkári ingatlant megvásárló gazdasági társaságban, amivel közvetetten az állattartó telep kialakítására irányuló, részben pályázati pénzekből megvalósítandó projekt kapcsán jelentős gazdagodást ért volna el. Ez az előny jogtalan volt, hiszen az I. r. vádlott hivatali működését a közérdek kárára befolyásolta azzal, hogy az I. r. vádlott hivatali kapcsolatait a saját és a II. r. vádlott üzleti érdekeinek alárendelt ügyintézésre használta fel. Az előny és az I. r. vádlott hivatali működése közötti kapcsolat teljesen világos, hiszen a vádlott mint a földügyekért felelős helyettes államtitkár elsősorban az állami földek tulajdonjoga tekintetében intézkedett a II. r. vádlott által vezetett cégcsoport érdekeinek megfelelően.

[154] Hasonló megállapítások tehetők a 2. tényállási pontban körülírt cselekmény tekintetében is: az I. r. vádlott az általa irányított önálló szervezeti egység keretein belül lebonyolított beszerzési eljárásban biztosított magának jogtalan vagyoni előnyt azáltal, hogy a IV. r. vádlottal megállapodott abban, hogy a tanulmány színleges elkészítéséért járó vállalkozási díj egy részét meg fogja kapni, és ebből a jogtalan előnyből a III. r. vádlott is részesült volna.

[155] Az I. r. vádlott védője perbeszédében hivatkozott arra, hogy ha a vádlott meg is valósított valamilyen bűncselekményt, az legfeljebb hivatali visszaélés lehet. Azt a védő már nem fejtette ki, hogy a hivatali visszaélés három különböző elkövetési magatartása közül

melyik elkövetése merülhet fel az I. r. vádlott esetében. De ennek nincs is különösebb jelentősége, mivel ez a bűncselekmény kizárólag akkor állapítható meg, ha a hivatalos személy jogsértő eljárása jogtalan előny szerzését célozza, nem pedig a jogtalan előny adása vagy ígérete vezeti a hivatalos személyt a jogtalan eljárásra. Egyébként – mint jelen ügyben is – a hivatali visszaélés beolvad a hivatali vesztegetés elfogadásába.

[156] Az ügyészi fellebbezésben írtakra figyelemmel ki kell térni az 1. tényállási pontban írt vesztegetési cselekmény stádiumaival kapcsolatos jogértelmezési kérdésekre is. A hivatali vesztegetés a II. r. vádlott részéről – az I. r. vádlott által már korábban általánosságban megfogalmazott kérést teljesítve – ígért jogtalan előnnyel, míg a hivatali vesztegetés elfogadása az I. r. vádlott részéről a jogtalan előny ígéretének elfogadásával, vagyis 2020. június 4. napján már önmagában is tényállásszerű és így befejezett volt. Az kétségtelen, hogy az I. r. vádlott már ezt megelőzően is tett utalást arra, hogy valamiféle ellenszolgáltatásra tart igényt a II. r. vádlottnak nyújtott segítségért cserébe, de azt, hogy ez konkrétan a egyéb érdekeltben neki biztosított 5%-os üzletrész lesz, a június 4-i beszélgetés során tisztázták, és ebbe egyezett bele az I. r. vádlott. Az ügyészség álláspontjával szemben a tényállásszerűség szempontjából annak nincs relevanciája, hogy 2020. július 10. napján, vagyis a társaság megalapításakor az üzletrész ténylegesen is az I. r. vádlott birtokába jutott. Ez ugyanis nem egy újabb elkövetési magatartás megvalósításaként értékelendő, hiszen nem egy újabb, a korábban megígérttől eltérő előny adására került sor, hanem csupán az ígért jogtalan előny tényleges biztosításáról.

[157] Terhelt3 III. r. vádlott védője arra hivatkozott, hogy a vádlott nem minősül vezető beosztású hivatalos személynek. Álláspontja alátámasztására hivatkozott arra, hogy vezető beosztású hivatalos személynek az tekintendő, aki működése során más hivatalos személyeket irányít, igazgat, vagy több szervezeti egység irányítását látja el (BH2006. 105.). Hivatkozott az Szmsz.-re, amiből levezethető, hogy az osztály nem önálló szervezeti egység, és – álláspontja szerint – ezt a normát az osztály ügyrendje sem írhatja felül. Az ügyrendben szereplő olyan fordulatok, mint a szakmai irányítás, feladatok szervezése, végrehajtás ellenőrzése, nem keletkeztetnek vezetői jogállást, ha az adott osztály vezetője nem rendelkezik önálló szervezeti irányítási hatáskörrel.

[158] A védő ezen jogi érvelése azon alapul, hogy a vezető beosztású hivatalos személy által vezetett szervezeti egységnek önállónak kell lennie, ez azonban még a védő által hivatkozott bírósági gyakorlatból sem vezethető le. Ugyanis a védő által hivatkozott BH2006. 105. számon közzétett eseti döntés azt mondja ki, hogy a vezető beosztású hivatalos személy más hivatalos személyeket irányít, egy vagy több szervezeti egység irányítását látja el. Az eseti döntés egyértelműen vagylagos feltételeket támaszt a minősítő körülmény megállapíthatósága elé. A BH2017. 213. számon közzétett eseti döntés szerint mindenképpen vezető beosztásúak kell tekinteni azt a hivatalos személyt, aki egységet, csoportot, osztályt vezetve, másokat irányítva részt vesz a központi hivatal feladatainak ellátásában. Szemben a védő levezetésével, a Btk. kommentárja is hasonló állásponton van: ebbe a körbe tartoznak a hivatalos személyek, „ha szervezeti egység irányításával vannak megbízva”. Ezek a feltételek az osztályvezetői beosztásban dolgozó Terhelt3 III. r. vádlott esetében vitán felül fennállnak, hiszen az osztály szervezeti egység még akkor is, ha az nem volt önálló.

[159] A kérdéses minősítő körülmény szempontjából tehát annak van jelentősége, hogy a hivatalos személynek a munkavégzése során mások alárendelt pozícióban vannak-e, annak már nincs, hogy az adott szervezeti egység a közigazgatási szerv belső hierarchiájában önálló vagy nem önálló. A védő által csatolt jogi szakvélemény is több ponton rögzíti, hogy akkor nem tekinthető az elkövető vezetői beosztásúnak, ha nincsenek irányító feladatai – vagyis ha van ilyen feladata, a vezető beosztás sem lehet vitás. Márpedig a védelem által is irányadónak tekintett Szmsz. 78. § (1) bekezdése szerint az osztályvezető az önálló szervezeti egység ügyrendje, valamint az önálló szervezeti egység vezetőjének utasítása szerint irányítja a vezetése alatt álló osztály munkáját, és felelős az osztály feladatainak teljesítéséért. Így tehát a védő azon álláspontja, a mely szerint a III. r. vádlottnak a más személy feletti utasítási, irányítási, döntési jogköre hiányzott, nem egyezik a vonatkozó szervezetirányítási normák tartalmával.

[160] A III. r. vádlott irányítási jogkörét az 1. számú tanú vallomása is megerősíti, hiszen ő arról számolt be, hogy a beszerzési eljárás lefolytatására a III. r. vádlott utasítása alapján került sor, és ezt a viszonyt a kettejük között lezajlott e-mailes levelezés is egyértelműen mutatja. Ez utóbbi kapcsán hangsúlyozandó, hogy – szemben a védői perbeszédéből kiolvasható állásponttal – nem annak van döntő jelentősége, hogy a III. r. vádlott milyen stílusban kommunikált az 1. számú tanúval. A III. r. vádlott a védő által is hivatkozott email váltásban valóban egy kérést fogalmazott meg az 1. számú tanú irányába, ez azonban a minisztériumi hierarchiában elfoglalt pozíciójuk és az 1. számú tanú beosztotti helyzetéből adódóan egyértelműen az osztályvezetői beosztásból fakadó irányítási jogkörben kiadott utasítás volt. Ezen kívül a kérdéses emailben a III. r. vádlott számonkérte az 1. számú tanún azt, hogy kihagyták az egyeztetésből, kifogásolva, hogy az 1. számú tanú az ő kihagyásával, vagyis a hivatali út megkerülésével, a saját osztályvezetője tájékoztatása nélkül intézkedett a vállalkozási szerződés tekintetében. Így tehát a III. r. vádlott ellenőrzési jogkörében eljárva tárta fel a neki beosztott 1. számú tanú munkavégzése során elkövetett hibát, azt összefüggésbe hozta azzal, hogy az 1. számú tanú neki tartozik beszámolóval, és utasította őt arra, hogy a jövőben tartsa be a hivatali utat. Mindez vitán felül az osztályvezetői pozícióból fakadó irányítási jogkör gyakorlását mutatja. Végül az utasítási jogot támasztja alá az a tény is, hogy az 1. számú tanú az általa bonyolított levelezésben következetesen úgy utalt saját magára mint aki „Terhelt3 osztályvezető megbízásából” jár el.

[161] Ezek a tények nem ellentétesek a III. r. vádlott védője által a másodfokú nyilvános ülésen csatolt jogi szakvéleményben olvasható levezetéssel sem. Ugyanis nem kerülhetett el sem a III. r. vádlott, sem pedig az 1. számú tanú figyelmét az a triviális tény, hogy az osztályvezető az osztályára beosztott ügykezelő fölött irányítási jogot gyakorol, és ebbe az utasítások adásának joga is beletartozik, így tehát a vádlott és a tanú ilyen irányú ismeretei nem vonhatók kétségbe. Megjegyzendő, hogy a jogi szakvélemény által felállított, három elemből álló feltételrendszerből az első elem, vagyis a III. r. vádlott szubjektív tudata, nem a vezetői beosztás objektív megléte szempontjából bír relevanciával, hanem abból a szempontból, hogy e körben tévedésben lehetett-e a III. r. vádlott. Márpedig az a józan ész alapján kizárható, hogy a III. r. vádlott ne ismerte volna fel, hogy osztályvezetőként milyen irányítási feladatai vannak az általa vezetett osztály feladatteljesítése kapcsán.

[162] A büntető törvény azt sem követeli meg, hogy a vezető beosztású hivatalos személy a korrupciós cselekményt kifejezetten a saját döntési kompetenciájába tartozó feladatellátás során kövesse el. Az nem vitás, hogy a beszerzési eljárást a III. r. vádlott által vezetett osztály bonyolította le, a feladatot a III. r. vádlott kapta meg az I. r. vádlottól, és azt ő adta tovább az 1. számú tanúnak, az ajánlatok pedig az 1. számú tanúhoz érkeztek be, és a III. r. vádlotton mint osztályvezetőn keresztül kerültek felterjesztésre a szerződéskötésre előkészített iratok a minisztériumi hierarchia magasabb szintjére. Így tehát az a tény, hogy nem a III. r. vádlott kötött szerződést a cég2-vel, nem jelenti azt, hogy az általa irányított osztály keretében lefolytatott beszerzési eljárás ne az ő beosztásával lett volna összefüggésben.

[163] Hivatkozott a védő arra is, hogy a vádlott által irányított beosztottak nem voltak hivatalos személyek. E körben előadta, hogy az adott szervezeti egységhez csak egy személy tartozott rajta kívül, mivel az 1. számú tanú nem a minisztérium, hanem az földügyi szervezet alkalmazottja volt, minisztériumi feladatait átirányítással végezte. Ezzel szemben megállapítható, hogy az földügyi szervezet központi költségvetési szerv, vagyis a Btk. 459. § (1) bekezdés *k)* pontja alapján hivatalos személynek minősül az, aki ezen szerven belül lát el közhatalmi feladatot, vagy teljesít szolgálatot, és tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozik. Vagyis a hivatalos személy e minőségét nem a munkavégzésre irányuló jogviszonya, hanem az általa végzett feladat, szolgálat jellege, ezek végzésének intézményi helye határozza meg. Az kétségtelen tény, hogy az 1. számú tanú az földügyi szervezet-nél mint központi költségvetési szervvel létesített jogviszonya alapján korábban csak ezen központi költségvetési szerv vonatkozásában minősült hivatalos személynek, azonban a minisztériumhoz történt átirányítása folytán, immár e szervnél ellátott feladatai alapján is az maradt, azaz a jogviszonyától függetlenül hivatalos személynek tekintendő. Így tehát nem lehet kétséges, hogy az 1. számú tanú hivatalos személy volt, és e minőségén pusztán az átirányítás ténye semmit nem változtat.

[164] Hiányolta a védő az osztályon dolgozó másik személy vonatkozásában az arra folytatott bizonyítást, amely alapján megállapítható lehetett volna, hogy ő hivatalos személy volt. Hivatkozott e körben arra, hogy ha ez a személy nem kormányzati közszolgálati jogviszony keretében volt foglalkoztatva, akkor már nem minősül hivatalos személynek. Ezzel szemben a Btk. már hivatkozott fogalom meghatározása szerint az a törvényi feltétel, hogy az adott személy központi államigazgatási szervnél teljesítsen szolgálatot, vagy lásson el közfeladatot, és tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozzon. Annak a büntetőjogi minősítés szempontjából nincsen jelentősége, hogy ezt milyen konkrét jogviszony keretében végzi az adott személy.

[165] Összességében tehát a törvényszék helyes jogi álláspontot foglalt el akkor, amikor megállapította, hogy Terhelt3 III. r. vádlott vezető beosztású hivatalos személyként követte el a korrupciós bűncselekményt.

[166] A közokirat-hamisítás büntette tekintetében az I. r. vádlott védője kifejtette, hogy a vádlott által küldött levél nem felel meg a Pp. 323. § (1) bekezdése szerinti közokirat definíciónak, mivel a levél joghatás kiváltására alkalmatlan. A Pp. felhívott rendelkezésre a közokirat fogalmát akként határozza meg, hogy az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állított ki. Ennek a definíciónak nem eleme a joghatás kiváltására való alkalmasság, azt pedig maga az I. r. vádlott sem vonta kétségbe, hogy a tájékoztatást ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állította ki, sőt, az egész védekezését erre a tényre építette. Közvetlenül megvizsgálva az elsőrendű vádlott által írt levelet megállapítható, hogy azt a vádlott helyettes államtitkárként adta ki, azon az minisztérium fejléce és bélyegzőlenyomata szerepel, továbbá azt ellátták minisztériumi iktatószámokkal is. Mindezek alapján semmilyen kétség nem támasztható az iránt, hogy a kérdéses levél megfelel a közokirat fogalmának.

[167] Ezzel együtt is megállapítható, hogy az elsőrendű vádlott által kiküldött levél alkalmas volt joghatás kiváltására. Ugyanis a cég¹³ felügyelőbizottsági határozata feltétele volt annak, hogy a miniszter kiadja az állami tulajdonban lévő földön fennálló vagyongazdálkodási jogról való lemondáshoz szükséges alapítói határozatot. Az I. r. vádlott által is részletesen bemutatott eljárásrend szerint a felügyelőbizottsági határozat kiadását az minisztérium földügyekért felelős helyettes államtitkára kezdeményezi. Tehát az I. r. vádlott által megküldött levél alapvető feltétele volt annak, hogy a kérdéses állami földterület eladása meg tudjon valósulni.

[168] Mindezek alapján tehát a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a törvényszék a vádlottak által elkövetett cselekményeket kifogástalanul minősítette.

[169] Az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabási körülményeket alapvetően helyesen vette számba, de azok több kiegészítést és pontosítást igényelnek.

[170] A bűncselekmények elkövetése óta eltelt időt az elsőfokú bíróság valamennyi vádlottnál enyhítő körülményként értékelte, azonban annak nem tulajdonított különösebb jelentőséget arra figyelemmel, hogy a vádlottak által elkövetett bűncselekmények nagyobb tárgyi súlyúak. Először is rögzítendő, hogy a több mint 5 évet meghaladó időmúlás a súlyosabb bűncselekmények esetén is nyomatékkan értékelendő. Ezenkívül elkerülte a törvényszék figyelmét az, hogy az I. r. vádlott az eljárás megindulása óta bűnügyi felügyelet hatálya alatt áll, ami az időmúlásnak nagyobb nyomatékot ad (56. BK vélemény III/10. pont).

[171] A másodfokú bíróság nem tudott azonosulni azzal az elsőbírói állásponttal, amely szerint a III. r. vádlott terhére kell értékelni a magas hivatali beosztásban történt elkövetést. Az irányadó tényállás szerint a vádlottak vezető beosztású hivatalos személyek voltak, ami külön minősítő körülményként került szabályozásra a hivatali vesztegetés elfogadása tényállásában. A III. r. vádlott osztályvezetőként a legalacsonyabb vezetői szinten volt a minisztériumi hierarchiában, így magas hivatali beosztásának semmiféleképpen nem

tekinthető, az általa betöltött vezetői beosztás arra alkalmas csupán, hogy megalapozza a hivatkozott minősítő körülményt.

[172] Az I. r. vádlott esetében viszont már merőben más a helyzet. Ő helyettes államtitkárként a minisztérium egyik felsővezetője volt, több szervezeti egységet vezetett, kiterjedt formális és informális kapcsolatrendszer alakított ki más központi közigazgatási és egyéb állami szervekkel, közvetlen kapcsolattal rendelkezett a legfelső szintű politikai vezetéshez. Az irányadó tényállásból az is egyértelműen kitűnik, hogy a bűncselekmények elkövetéséhez ezeket a kapcsolatait és pozíciójából fakadó befolyását használta fel. Erre figyelemmel az I. r. vádlott cselekményében és személyében rejlő társadalomra veszélyesség nagyobb mértékben meghaladja azt a szintet, ami a jogalkotó a vezető beosztású hivatalos személyként elkövetett korrupciós bűncselekményekben büntetni rendel, így az I. r. vádlott magas hivatali beosztását alappal értékelte súlyosító körülményként az elsőfokú bíróság.

[173] Nem kifogásolható az sem, hogy a II. és IV. r. vádlottak esetében súlyosító körülményként értékelte a törvényszék azt, hogy vezető beosztásban levő hivatalos személyeket vesztegettek meg, mivel az az elkövetési mód, amit a törvény az egyes bűncselekményeknél minősítő körülményként értékel, más bűncselekményeknél általában súlyosító körülmény (56. BK vélemény III.2. pont).

[174] A törvényszék tévesen értékelte az I. és III. r. vádlottak terhére a hivatali vesztegetés elfogadása tekintetében a többszörös minősülést. A többszörös minősülés akkor súlyosító körülmény, ha terhelt cselekménye ugyanazon minősített eseten belül több minősítő körülményt is megvalósít. Ez a vádlottak tekintetében nem állapítható meg, ugyanis az általuk megvalósított bűncselekmények a Btk. 294. § (3) bekezdés *a)* pont *ac)* alpontjába ütköznek, további, a törvényhely (3) bekezdésében írt minősítő körülményt nem valósítottak meg. Az a tény, hogy a bűncselekmények a 294. § (2) bekezdésében írt minősítő körülményt is megvalósították, a (3) bekezdés 2. tétele alapján a büntetési tételkeretben már értékelést nyert.

[175] Az ügyészség alappal kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte súlyosító körülményként a korrupciós bűncselekmények elszaporodottságát. A hivatalos személyek által elkövetett vesztegetési cselekmények komoly mértékben ássák alá a közbizalmat, és végső soron az állam alapvető feladatainak ellátását. A hivatali korrupció köztudomásúan elszaporodott bűncselekmény, az ellene folytatott küzdelem kiemelt össztársadalmi érdek, és ennek a célkitűzésnek a bíróság a törvény szigorának alkalmazásával és ennek folytán megfelelő visszatartó erőt jelentő, hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabásával tud eleget tenni. Erre figyelemmel nincs ok az elszaporodottság mint súlyosító körülmény mellőzésére.

[176] A másodfokú bíróság elfogadta az I. és III. r. vádlottak védőinek azon álláspontját, amely szerint enyhítő körülményként értékelendő, hogy a vádlottak karitatív tevékenységet végeznek. Az 56. BK vélemény II.5. pontja szerint enyhítő körülményként értékelhető a köz

javára ellenszolgáltatás nélkül végzett tevékenység vagy szolgáltatás. Az ítéltáblának nem volt oka kételkedni abban, hogy a védői fellebbezések leírt tevékenységek valósak, ezért azokat az I. és III. r. vádlottak javára értékelte.

[177] Nem volt alapos ugyanakkor a III. r. vádlott védőjének azon indítványa, amely a vádlott tartósan és kiemelkedően végzett munkájának enyhítő körülményként való értékelésére irányult. A III. r. vádlott hivatali beosztásának felhasználásával, a munkakörére irányadó szabályok megszegésével követte el a bűncselekményt. Ez már önmagában is arra utal, hogy a vádlott a munkáját nem kiemelkedő színvonalon végezte. De az ilyen körülmények között elkövetett korrupciós bűncselekmény esetén egyébként sincs helye a védő által hivatkozott tény vádlott javára történő értékelésének, ugyanis az 56. BK vélemény II.5. pontja azt a további feltételt támasztja, hogy az ilyen jellegű munkavégzésből arra lehet következtetni, hogy a vádlottal szemben a büntetés könnyebben célt érhet.

[178] Szemben a védői érvekkel a törvényszék helyesen mellőzte az I. és III. r. vádlottak javára írandó enyhítő körülmények közül a büntetlen előéletet. Az 56. BK vélemény II.1. pontja szerint a büntetlen előélet nem értékelhető annak a javára, aki a bűncselekményt olyan beosztás felhasználásával követte el, amelyben a büntetlen előélet alkalmazási feltétel. E körben nem csupán annak van jelentősége, hogy az elkövető mentesült-e már a korábbi büntetéshez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól, a bírói gyakorlat egységes abban, hogy valamennyi korábbi elítélésének relevanciája van ebből a szempontból. Ez vezethető le a kollégiumi vélemény azon iránymutatásából is, amely szerint a büntetlen előélet azok javára sem enyhítő, akikkel szemben korábban a bíróság megrovást vagy próbára bocsátást alkalmazott.

[179] A III. r. vádlott védőjének alaptalan az a kifogása is, amely szerint a III. r. vádlott részbeni ténybeli beismerését tévesen értékelte kisebb nyomatékkal a törvényszék. A beismerő vallomás enyhítő hatása arra vezethető vissza, hogy a terhelt a bűncselekmény elkövetésének feltárásával hozzájárul a büntetőeljárás gyors és hatékony lefolytatásához. Az iratok tartalma alapján megállapítható, hogy a III. r. vádlott valóban csupán olyan tényeket ismert be, amelyek az egyéb bizonyítékok alapján is megállapíthatók voltak. A vádlott az előkészítő ülésen részben sem ismerte be a bűnösségét, nem közölte, hogy mely tények valóságát fogadja el, a tárgyaláson kérdésekre nem volt hajlandó válaszolni, írásbeli vallomásában tagadta, hogy jogtalan előnyszerzési szándék vezérelte volna, és arra hivatkozott, hogy utasításra cselekedett. Vallomása csupán azért tekinthető egyáltalán részbeni beismerésnek, mert nem tagadta, hogy „utólag megmagyarázhatatlan párbeszédbe” keveredett a felettesével. Ilyen tényadatok mellett az elsőfokú bíróság helyesen döntött úgy, hogy ennek a részbeni ténybeli beismerését a nyomatéka csekély. Csupán megjegyzi az ítéltábla, hogy a III. r. vádlott ilyen perbeli magatartása nem tekinthető a hatóságokkal történt együttműködésnek, és megbánásának súlyát is csökkenti.

[180] Nem alapos az I. r. vádlott védőjének azon kritikája, amely szerint az elsőfokú ítélet nem konkretizálja, hogy a vádlottak társadalomra veszélyessége milyen tények alapján lenne megállapítható. Az elkövető társadalomra veszélyességét tekintve a kiindulópontot az

elkövetett bűncselekmény jelenti, hiszen a bűnelkövető nem általában, hanem a bűncselekmény elkövetése révén veszélyes a társadalomra. Így tehát az elkövető társadalomra veszélyességének mértékére elsősorban az elkövetett bűncselekményből lehet következtetést vonni, és ezt a veszélyességet fokozhatják vagy csökkenthetik az alanyi büntetéskiszabási körülmények.

[181] Az egyértelműen megállapítható, hogy a vádlottak – különösen Terhelt1 I. r. vádlott – nagyobb tárgyi súlyú bűncselekményeket követtek el. Ezzel együtt az is kétségtelen, hogy valamennyi vádlott személyi körülményei kedvezőek, így az alanyi büntetéskiszabási körülmények a nagyobb időmúlással együtt értékelve a középmértéktől lefelé történő eltérést teszik indokolttá. Azzal az elsőbírői állásponttal is azonosulni tudott a másodfokú bíróság, hogy Terhelt3 III. r. vádlott betegségei, több eltartásra szoruló hozzátartozója, speciális nevelési igényű gyermeke olyan körülmények, amelyekből arra lehet következtetést vonni, hogy a III. r. vádlottal szemben a különös részi tétel keret alsó határa is túl szigorú lenne.

[182] Az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetések tartalmával nagyobb részben azonosulni tudott az ítéltábla.

[183] Kétségtelen, hogy Terhelt1 I. r. vádlott terhére több nyomatékos súlyosító körülmény róható, azonban azt sem lehet értékelés nélkül hagyni, hogy az 1. tényállási pontban írt korrupciós bűncselekmény folytán végső soron nem került sor a cselekménnyel célzott közvetett vagyoni gyarapodásra, a közokirat-hamisítás konkrét tárgyi súlya csekély, a 2. tényállási pontban írt korrupciós bűncselekmény pedig az I. r. vádlott elfogása és a III. r. vádlott intézkedése következtében nem okozott kárt a költségvetésnek. Ezeket a tényeket együtt értékelve a viszonylag jelentősebb időmúlással, az ítéltábla úgy foglalt állást, hogy nincs ok az I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés súlyosítására, de annak enyhítése sem lenne összhangban a generális prevenciók céljakkal.

[184] Terhelt2 II. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés mértékével és annak próbaidőre történő felfüggesztésével is azonosulni tudott a másodfokú bíróság, a büntetés enyhítésre irányuló védelmi fellebbezés nem vezethetett eredményre, hiszen a minősített korrupciós bűncselekmény elkövetőjével szemben a törvényi minimumhoz még közelebb eső tartamú szabadságvesztés már nem szolgálná büntetési célokat.

[185] Terhelt3 III. r. vádlott esetében a másodfokú bíróság lehetőséget látott a büntetés enyhítésére. A III. r. vádlott a legalacsonyabb vezetői beosztás folytán függelmi viszonyban állt az I. r. vádlottal, a lehallgatási anyagból jól érzékelhetően nem neki volt kezdeményező szerepe a bűncselekmény elkövetésében, a vállalkozási szerződést az ő fellépésének köszönhetően nem kötötték végül meg, és – szemben az I. r. vádlottal – egyszeri, alkalmoszerű elkövetés róható a terhére. Ezek a tények arra engednek következtetést, hogy a III. r. vádlott cselekményének tárgyi súlya viszonylag kisebb, és a bűncselekményből nem vonható következtetés a személyében rejlő társadalomra veszélyesség nagyobb fokára sem.

Ez utóbbi szempontból komoly jelentősége van kifogástalan életvezetésének, családi és személyi körülményeinek, kiemelve speciális nevelésű igényű gyermekének gondozását és több, komolyabb betegségét. Ezek a tények és a belső arányosság követelményének érvényesítése arra vezették az ítéltáblát, hogy a szabadságvesztés büntetés tartamát a törvényi minimumban állapítsa meg. Ugyanezen büntetéskiszabási körülmények folytán a másodfokú bíróság azt is megállapította, hogy a büntetés célja a III. r. vádlott esetében annak végrehajtása nélkül is elérhető, ezért a szabadságvesztés végrehajtását felfüggesztette a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján. A próbaidő tartamát a Btk. 85. § (2) bekezdésében írt keretek között a maximális mértékben állapította meg a vádlott által elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyára figyelemmel.

[186] Terhelt4 IV. r. vádlott az eljárás során – szemben a II. r. vádlottal – nem tett beismerő vallomást, és a javára kevesebb enyhítő körülmény írható. Ebből a szempontból logikusnak tűnik az elsőfokú bíróság azon döntése, amely szerint a belső arányosságot úgy lehet biztosítani, ha a IV. r. vádlottal szemben végrehajtandó szabadságvesztést szab ki. Azonban arra nem volt figyelemmel a törvényszék, hogy a IV. r. vádlott cselekvősege csupán abban állt, hogy elküldte az előre egyeztetett tartalmú ajánlatot az minisztériumnak azzal az ígérettel, hogy a vállalkozási díjból társai is részesülni fognak, egyéb magatartást nem tanúsított. Ezzel szemben a II. r. vádlott heteken keresztül tárgyalta az I. r. vádlottal arról, hogy pontosan milyen ügyintézésért cserébe milyen jogtalan előnyt tud biztosítani, és az I. r. vádlott hivatali beosztásából fakadó lehetőségei széleskörű kihasználásával nyújtott segítségét több ügyben is kihasználta. Így tehát az állapítható meg, hogy a II. r. vádlott által elkövetett bűncselekmény konkrét tárgyi súlya jelentős mértékben meghaladja a IV. r. vádlott által elkövetett bűncselekmény konkrét tárgyi súlyát, márpedig ennek a vádlottakkal szemben kiszabott szankciókban is tükröződnie kell. Ezért a másodfokú bíróság úgy határozott, hogy a IV. r. vádlott büntetését ugyan nem mérsékli, de mivel kedvező személyi körülményei alapján az várható, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető, a szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre – a már hivatkozott jogszabályhely alapján – felfüggesztette. A próbaidő tartamát – hasonlóan a III. r. vádlotthoz – a maximális mértékben határozta meg a bűncselekmény tárgyi súlyára figyelemmel.

[187] Az elsőfokú bíróság a szabadságvesztés büntetések végrehajtási fokozatáról és a feltételes szabadság legkorábbi időpontjáról, valamint az I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban és ingatlan elhagyását tiltó bűnügyi felügyeletben, illetve a II. r. vádlott által előzetes fogva tartásban töltött idő beszámításáról törvényesen rendelkezett.

[188] A közügyektől eltiltás kiszabása is összhangban volt az anyagi jogi szabályokkal. Mivel azonban a III. és IV. r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását az ítéltábla felfüggesztette, a közügyektől eltiltás kiszabásának feltételei az ő esetükben már nem állnak fenn, ezért azt mellőzni kellett.

[189] A pénzbüntetés kiszabásáról törvényesen határozott az elsőfokú bíróság, és napi tételek számát is megfelelően, az elkövetett bűncselekmények tárgyi súlyához arányosítva állapította meg. Azonban mivel a vádlottak jelentősebb jövedelemről nem adtak számot, azon

túl, hogy a vallott jövedelemszerző tevékenységek átlagot bizonyosan meghaladó életszínvonalat tesznek lehetővé, az egynapi tétel összegének igen magas, ezért annak mérséklése vált szükségessé.

[190] A másodfokú bíróság egyetértett az ügyészséggel abban, hogy az I. és III. r. vádlottak tekintetében nem mellőzhető a foglalkozástól eltiltás kiszabása. Az irányadó tényállásból levonható az a jogi következtetés, hogy ők a bűncselekményeket foglalkozásuk felhasználásával, szándékosan követték el, így a foglalkozástól eltiltásnak a Btk. 52. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételei fennállnak. A kormánytisztviselői és köztisztviselői foglalkozásokból való eltiltás a speciális prevenciók célokat komoly mértékben elősegíti, hiszen így a vádlottak nem kerülhetnek olyan pozícióba, amelyből fakadó közhatalmi jogosítványaikkal visszaélve, a saját vagyoni gyarapodásuk érdekében, a közérdekkel ellentétben tudnának cselekedni.

[191] A foglalkozástól eltiltás tartamát az ítéltábla a Btk. 53. § (1) és (2) bekezdéseiben írt keretek között állapította meg. Terhelt I. r. vádlott esetében úgy ítélte meg a másodfokú bíróság, hogy olyan gátlástalanul élt vissza közhatalmi helyzetével, abból fakadó kapcsolatrendszerével és befolyásával, továbbá az állami vezetés felső szintjén tevékenykedett a közérdekkel szöges ellentétben, amely miatt a foglalkozása gyakorlására teljes mértékben méltatlanná vált. Erre figyelemmel az ítéltábla a kormánytisztviselői és köztisztviselői foglalkozások gyakorlásától végleges hatállyal tiltotta el. A III. r. vádlott által elkövetett bűncselekmény tárgyi súlya viszonylag kisebb és ő a minisztériumi hierarchia legalsó vezetői szintjén helyezkedett el, így az eltiltás tartamát a tételkeret középértéke közelében állapította meg a másodfokú bíróság.

[192] A II. r. vádlott védője kérte a vádlott előzetes mentesítésben részesítését. Ezzel a kérdéssel az elsőfokú bíróság ítélete [485] bekezdésében részletesen foglalkozott, és az ott kifejtettekkel az ítéltábla is egyetértett. Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy az érdemesség vizsgálatánál – az elkövető személyében rejlő társadalomra veszélyesség mellett – mindenekelőtt az elkövetett bűncselekmény jellege a mérvadó. Márpedig a társadalmi viszonyokat komoly mértékben károsító, az állam törvényes működésének alapjait kikezdő hivatali korrupciós bűncselekmények esetén csak kivételes esetben, különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása mellett lehet érdemes az elkövető az előzetes rehabilitációra. Ugyanezen megfontolások alapján a másodfokú bíróság nem tartotta érdemesnek az előzetes mentesítésre a III. és IV. r. vádlottakat sem.

[193] A jogi személyekkel szembeni intézkedés alkalmazására irányuló ügyészi indítványt az elsőfokú bíróság arra hivatkozással utasította el, hogy a egyéb érdekelt alapítása a bűncselekmény befejezése utáni időpontra esik, így nem állapítható meg a Jsztb. 2. § (1) bekezdésében írt azon feltétel, amely szerint a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el. Az ügyészség álláspontja szerint ez az elsőbírői álláspont azért téves, mert több elkövetési magatartás halmozódása esetén az utolsó elkövetési magatartással válik a bűncselekmény befejezetté, tehát a bűncselekmény ezen időpontban minősül elkövetettnek, így a bűncselekmény elkövetését is ettől az időponttól kell számítani.

Márpedig a jogtalan előny – azaz az üzletrész – kérésével is már teljes egészében kifejtésre került a törvényi tényállás, annak tényleges juttatásával az előny elfogadása (mint a törvényi tényállás másik elkövetési magatartása) fordulatan keresztül pedig befejezetté is vált.

[194] Az ügyészség álláspontja szerint a törvényszék jogi álláspontjából az következik, hogy ha az ígérest követően egy másik olyan személy adná át a jogtalan előnyt, aki az ígérest követően szerzett tudomást arról, hogy a jogtalan előny hivatalos személy megvesztegetését szolgálja és ennek tudatában adja át azt a hivatalos személynek, úgy ezt a személyt a befejezett korrupciós cselekményt követően nem lehetne felelősségre vonni. Ezzel szemben – függetlenül a korrupciós bűncselekmények stádiumaival kapcsolatos dogmatikai kérdésektől – ez a személy önállóan is megvalósítja a hivatali vesztegetést azzal, hogy jogtalan előnyt ad a hivatalos személynek.

[195] Az ügyészség hivatkozott a BH2024. 30. számon közzétett eseti döntés [39] bekezdésére, azonban annak tartalmát pontatlanul idézte, és ezért helytelen következtetést vont le belőle. A hivatkozott eseti döntés szerint az I. r. terhelt a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kért – azon ígérete ellenében, hogy ha a III. r. terhelt mindkettőjüknek elegendő pénzt ad, akkor elkerülheti a szabálysértési eljárás megindítását és a büntetést –, a II. r. terhelt ezt észlelte, valamint látta a pénz átadását, és ezzel egyetértett, amit a III. r. terhelt elengedése, a pénz társától történő átvétele és a zsebébe rejtése egyértelműen alátámasztott. Látható, hogy az ügyészség által hivatkozott eseti döntés egy egységes cselekménysort ír le, ahol a jogtalan előny kérése, átadása és a két hivatalos személy részéről történő felosztása térben és időben egyáltalán nem különül el.

[196] A BH2002. 467. számon közzétett eseti döntés – szemben az ügyészség álláspontjával – csekély relevanciával bír, mivel annak elvi tartalma nem érinti a természetes egységbe tartozó bűncselekményeket: „a cselekmények elkövetési időpontjának folytatódólagos cselekmények esetén azok befejezésének időpontja, több bűncselekmény megvalósítása idején pedig a legutóbb megvalósított cselekmény elkövetési időpontja tekintendő”.

[197] Az ügyészség által felhívott BH2007. 402. számon közzétett eseti döntés már releváns jogi érvelést tartalmaz: a terhelt által elkövetett bűncselekmény befejezettségének időpontját az elkövetési magatartás kifejtéséhez köti. Jelen ügyben is az volt vizsgálandó, hogy az 1. tényállási pontban rögzített korrupciós bűncselekmény elkövetési magatartását a vádlottak mikor fejtették ki, és ehhez képest mikor jutott a befejezettség stádiumába a bűncselekmény.

[198] Hangsúlyozni kívánja az ítéltábla, hogy a bevégeztségnek jelen ügyben nincs relevanciája. E körben az ügyészség némileg elnagyolt jogi álláspontot vezetett elő, ugyanis abban nem volt kellően letisztázott, hogy az ügyészség álláspontja szerint mikor volt befejezett és mikor bevégezett a bűncselekmény [vö. „inkább a bevégeztség képét mutatja”, „vesztegetések elkövetési magatartásai tették az aktív és a passzív vesztegetést véglegesen befejezetté (bevégezté)”]. Szemben az ügyészség okfejtésével, a befejezettség és

bevégeztség szétválása jelen ügyben nem merülhet fel. Ugyanis a jogellenes állapot fenntartásával megvalósuló bűncselekmények esetén van elvi lehetőség a befejezetti és a bevégzett stádium elkülönülésére. Ennek lényege, hogy a bűncselekmény tényállási elemeinek megvalósulása esetén a bűncselekmény befejezetté válik ugyan, de ha a jogi tárgy elleni támadás ezt követően is fennáll, a bűncselekmény addig nem lesz bevégzett, amíg ez a támadás meg nem szűnik. A hivatali vesztegetés és a hivatali vesztegetés elfogadása egymozzanatos bűncselekmény (még ha több elkövetési magatartással is valósíthatók meg), állapotbűncselekménynek semmi esetre sem tekinthetők.

[199] Ahogy arra a másodfokú bíróság már a bizonyítékok értékelésénél és a jogi minősítésnél is kitért, a jogtalan előny tárgya a egyéb érdekelt¹ üzletrésze által megtestesített, nagyobb mértékű jövőbeni haszonnal járó részesedés volt. Az I. és II. r. vádlottak akkor, amikor 2020. június 4. napján megállapodtak az üzletrész juttatásáról, már önmagában is tényállásszerű magatartásokat tanúsítottak, és ezzel a korrupciós bűncselekményeket a befejezettség stádiumába juttatták. Az ítéltábla a jogi indokolás keretében már részletesen levezette, hogy az üzletrész tényleges megszerzése, vagyis a egyéb érdekelt¹ 2020. július 10. napján történt megalapítása újabb elkövetési magatartás kifejtésének nem tekinthető, az csupán az ígért előny realizálása volt.

[200] A Jszbt. 2. § (1) bekezdése a jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedés alapfeltételeként nevesíti, hogy a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését célozta vagy eredményezte, vagy a bűncselekményt a jogi személy felhasználásával követték el. A másodfokú bíróság mindenben egyetértett a törvényszék azon levezetésével, hogy ezek a feltételek nem állnak fenn akkor, ha a bűncselekményt akkor követik el, amikor a jogi személy még nem is létezett. Márpedig jelen ügyben ez a helyzet állt elő: a egyéb érdekelt¹-t a bűncselekmény 2020. június 4. napján történt elkövetésekor még meg sem alapították, a egyéb érdekelt² pedig még az elkövetők szándékaiban sem jelent meg ekkor. Így tehát az elsőfokú bíróság törvényes döntést hozott akkor, amikor a Jszbt. 2. § (1) bekezdésében írt törvényi feltételek hiányára hivatkozással elutasította a egyéb érdekelt¹ és egyéb érdekelt³. jogi személyekkel szembeni intézkedés alkalmazására irányuló ügyészi indítványt.

[201] A törvényszék a vagyoneklobzásról, a bűnügyi költségről és a bűnjelről törvényesen rendelkezett.

[202] Mindezek alapján az ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg annak törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[203] A másodfokú eljárásban a jogi személyek védői eljárása kapcsán merült fel bűnügyi költséget – mivel az ügyészség fellebbezése e körben nem vezetett eredményre – a Jszbt. 19. § (4) bekezdése alapján az állam viseli.

[204] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2026. március 23.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,
a tanács elnöke

dr. Ignác György s. k.,
előadó bíró

dr. Cserni János s. k.,
bíró

A Fővárosi Törvényszék 2025. január 30. napján kihirdetett 98.B.272/2021/149. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.226/2025/60. számú ítéletében írt változtatásokkal valamennyi vádlott vonatkozásában 2026. március 23. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2026. március 23.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,
a tanács elnöke